

zet.
 ÖVETEL.
 1103
 19142
 500
 74979 75
 178 62
 1012 76
 96886 13
 ÖVETEL.
 500
 69 60
 3360 65
 32
 10 24
 3972 49
 ka s. k.,
 tta és min-
 ztor s. k.
 gatósága a
 róm. kath.
 1. A köz-
 A zárszám-
 e, nemklt-
 azgató, 12
 kból 2 tag
 ok sorából.
 rvény 243.
 zet helyisé-
 2-1
 óság.
 an levő
 eladó.
 jdonos
 renc
 ki a
 birja,
 nazást
 aller
 reske-
 3-1
 LX. t. e.
 hogy a
 mu vég-
 gy Wolf
 zombori
 3 frt 71
 kamatai
 követelés
 salmával
 becsült
 ok nyil-
 ést ren-
 an alpe-
 február
 itüzetik
 egjegy-
 ok ezen
 nében a
 fognak.
 881. évi
 szerint
 -én.
 hajtó.

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a laptulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvomlá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr. | Megjelen minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, február 19-én.

Pisztoly, kard, elégtétel. Ez a három szó rendesen együtt jár, amikor a modern becsület-ügyi codex bizonyos paragrafusairól van szó. Annyira vagyunk már ma, hogy a közfelfogás az, miszerint becsületbeli sértések elintézése csak párbajjal, lovagias úton lehetséges. Az is tény azonban, hogy majdnem mindenki kárhóztatja a párbajt. Elitéli a sajtó, elitéli a művelt társadalom. De hogyan? Szóval. *Közfelfogás az is*, hogy a párbaj helytelen, hogy minden áron kiküszöbölendő, *de közfelfogás az is*, hogy egyes esetekben a becsületbeli sértések reparálására — nem lévén jobb — ez az egyedüli mód.

Igen furcsa ez az ellentét. S miután itt csakugyan két igazán homlokegyenest ellenkező irányról van szó, mely egyidőben s ugyanazon személyeknél, osztályoknál létezik, érdekes tudni, hogy tulajdonképen melyik az igazi s az őszinte közvélemény: az-e, a mely helyteleníti a párbajt, vagy az, a mely a végeredményben oda lyukad, hogy ki kell állni az elé a kard vagy pisztoly elé.

Egyik a szó, a másik a tett. „Ostobaság a párbaj, de azért, ha kell, kiállok, gyáva nem leszek.”

S furcsaságok furcsasága, ha elgondolkozom, hogy tulajdonképen mit is tennék, ha valaki azon erős meggyőződésemet, hogy a párbaj otromba intézmény, elkezdené gúnyolni, szavaim őszinteségét kétségbe vonná, szóval ezért sértőleg megtámadna, — igazán kétség fog el.

Nem tudom nem-e illenék, úgy mint igen sokakra, reám is az az elmes és igaz kijelentés, hogy *annymira kárhóztatjuk elvben a párbajt, hogy szükség esetén a meggyőződésünkért készek vagyunk megverekedni.*

Különbben a becsületbeli sértés és az azt követni szokott lövöldözés és vagdalózás között van egy kis logika. Én ezt az emberi természet állatias elemeiben vélem feltalálni. Az, akit megsértettek, pellengére állítottak, boszuért liheg. S melyik boszu elégíti ki? Az, a melyről meg van győződve, hogy a másiktól *fáj*. A boszu élvezete éppen abban rejlik, hogy saját szemekkel látjuk, felizgatott idegeinkkel érezzük, hogy a rajtunk elkövetett sértésért a másik szenved, szenved testileg.

Ne nevéssenek kérem, de én meg vagyok győződve, hogy a becsületében megsértettek le nem írható élvezetül szolgál — legalább abban az igen izgatott pillanatban — ha látja, hogy ellenfele az oldalbordáiba fúródott golyótól összerogy, vagy csapása alatt piros vér buggyan ki ereiből.

Az egyedüli logika a sértés és a vér között, a felkorbácsolt állati szenvedélyekben van.

Mit a boszuállónak, ha ellenfelét százszor becsukják, vagy még oly érzékenyen megbüntetik. Egy a küzdőterem maradt fülnél nincs nagyobb satisfactió. S a publikum, melyben elvégre is ugyancsak a szenvedélyek honolnak, mint a küzdőkben, izgatottan várja a vért s valljuk be, kéjjel hallgatja a lövések vagy vágások történetét. Mindenki a maga esetleges boszujára gondol, s mikor elmeséli, hogy micsoda hatalmasan vágta meg egyik a másikat, a hallgató úgy képzeletben oda suhint egyet az ellenségének a fejére.

Mig a civilizáció annyira meg nem finomítja az erkölcsöket, a gondolkodást a becsületbeli sértésektől, hogy az általános felfogás szerint nem a vér lesz a *leghathatóbb megtorlás*, addig a *párbajozási mánia* korlátozásáról lehet csak szó, a verekedések megszüntetéséről nem.

A mondottak csak úgy általánosságban a párbajra, mint a sértések megtorlására vonatkoznak; ide nem kell érteni azt az áramlatot, mely ma, meglehetősen szégyenre a fővárosnak s az egész országnak (s bizonyos rendszeresen ismétlődő periódusokban városunknak is) teljes virágában pompázik.

A fővárosban a krakécianizmusnak tisztos fészke van. Nem a komoly sértések provokálnak sokszor párbajt, hanem magukat a sértéseket provokálják. A párbajok a legtöbb esetben — tisztelet a kivételes eseteknek — nem az igazán megsértettek becsületének elkerülhetlen megtorlása eszközei, hanem az üresfejűségnek a legboszantóbb dokumentumai. Az igaz, hogy olyan dokumentumok, melyekről mindenki tudomást szerez s melyek azt az üres fejet megmentik a hozzá méltó sötétsgétől. Az a fény, mely az ilyen homlokokot övezi, nem valami irigylésre méltó, de végre is csak fény, láthatóvá lesz.

A társadalom majdnem minden esetben tudomást szerez arról, komoly-e az oka a párbajnak,

vagy nem. S ha elfogadja, hogy vannak esetek, melyekben ki kell állni, forduljon el megvetéssel attól, azaz azoktól, a kiknél a becsület csak tartalom nélküli formáság, a párbaj meg előadás, hol — különös eset — publikum nincs jelen s mégis ugyancsak az a publikum tapsol és püsszeg.

Tessék ehez az eszközhöz nyúlni. Ez hatékony. Sokan azonban, elismerem, méltán fogják ellenvetni, hogy az nem lehet.

Nem új intézmény a párbaj. Az ököljog idejéből valók csirái. Azóta nagyon sok fázison ment keresztül. A lovagkori viaskodások, az akkori korszellemnek megfelelő férfias elégtétel vevések és adások — tudja Isten — bizonyos büszkeséggel töltik el a férfit. Elfajulásaitól eltekintve, szép volt az és nemes, a *férfias erő* kifejtése és nyilatkozása. Mások voltak az okok is.

De hol találjuk a mai párbajokban a férfias erő nyilatkozásait, hol vannak a *lovagias* okok? Hát még azok a bizonyos *komoly* okok?

Régen ki van ez a szó *lovagiasság*, eredeti értelméből forgatva. S az az értelmezés, melyben ma részesül, nem felel meg sehogyan sem annak, amit födnie kellene.

Becsületbeli ügy?! Ugyan hány esetben áll ez?

A mai párbaj mániával már úgy vagyunk, olyan túlzásokba estünk, hogy utoljára is a becsületesség a kardforgatástól és a jó célzástól lesz függővé téve. Igen, mert a sértett, meghurcolt, ha nem tud vívni, löni, gyáva. A gyáva pedig — azt tartják — rosszabb mint a becsületesség.

Arról a rengeteg sok ferdeségről, mely a mai becsületbeli ügyek elintézésénél előfordul s arról a becsületet reparálni éppen nem képes otrombaságról, mely a mai felfogás eredménye s ahol a következmény sokszor oly kiállító ellentétben van az előzménnyel, — szólni egy rövid cikk keretében nem is lehetséges.

És a törvények? Respektálják, amennyiben az elitelt szó nélkül leüli a büntetést. De elriasztott-e, meggátolt-e valakit a verekedéstől? Ha azt mondaná valaki, hogy nem párbajozok, mert azt a törvény tiltja, többet tennének vele, mint hogy kinevetnék.

Meggyőződéseim, hogy a törvény nem is lesz soha sem képes a párbajozásnak véget vetni. A becsület, lovagiasság olyan fogalmak, olyan ter-

A „BÁCSKA” tárcája.

Ismeretlen emlékkönyvébe.

Olyannak újak,
 Két sohase láttam?
 Nevét se tudom,
 Mégis írok bátran.

Hisz' a dal útja,
 Hisz' a költő sorsa:
 Hogy kincseit szét —
 Behányt szemmel oszta.

Száll a dal messze
 Ismeretlen tájnak —
 Szívet előtte
 Ki tudja hol tárnak?

A költő lelke
 Milliő sugárban —
 Megtörök, elvész
 Az örök homályban.

Rudnyánszky Gyula.

HALLOD-E A FÜLEMILÉT? . . .

Írta: Del Toró.

Nem Arany János fülemiléjéről szól az ének, hisz elfütyülte azt ő már régen és szépen; hanem egy modern fülemilét akarok bemutatni kedves olvasómnak (de ugyan melyik nem kedves egy tárcacikk írónak?), ha szives figyelmével megajándékoz.

Szóljon tehát az ének. Gyönyörű nyári délután volt. A nap tikkasztó heve azonban nem hathatott keresztül a es... i erdő százas tölgyeinek lombos koronáin, melyeknek hús árnyékában a kirándulók víg csapatai élvezték a természet bájos szépségét. Hogy a kirándulók sorából nem maradhatott el gimnáziai Gémesy Artur, meg az ő kedves ideálja: Aranyosy Hortenzia sem, az olyan bizonyos, mint ahogy Csonopla nem képzelhető el „tamburás” nélkül.

A kirándulók közül a fiatalabbak apróbb csoportokra oszolva, vígan mulattak különféle játékokkal; az öregebbek pedig bele bele tekintettek a „klázliba”, hogy Jeremiás siralmaid egy időre elfelejték. Mert nincs is élvezetesebb mulatság annál, mint midőn az ember az Isten szabad ege alatt öblögeti le a torkán fenakadt szárazságot egy-egy korty jégbe hűtött „nektárral”. Olyan jól esik ez, mint a hónap végén — midőn a takaros kis feleség már „idemnitást” kér a jövő havi gázsira — egy százezer forintos ternő.

Hanem legjobban érzik magukat a kirándulók között minden körülmények közt a szerelmesek, kik elválva a többiekől, valamely bokor hús árnyában, vagy a kanyargó utvesztők sűrű lugasai alatt turbékoló galambok módjára elnyögik szerelmi vallomásaikat s néha-néha (talán sokszor igen is gyakran), mint a falhoz ütődött dongó, nagyot koppannak, akárom mondani nagyot cuppanik hangos „megnyilatkozásuk”.

Mert hát minek is volna a szív és a szívben a szerelem, ha annak „megnyilatkozni” nem volna szabad?!

Hát a mi Arturunk is — azt a principiumot tartva szem előtt, hogy: „páros élet a legszebb a világon” — az erdő magányában keresett balzsamot epekedő szívére, imádott Hortenziájával együtt. Elindultak tehát anélkül, hogy a „jó mama” észrevette volna a kissé szigorú papa kezében már erősen festett a „piros ász”) a kigyózdó utakon, és mentek, mentek, mendégáltak cél nélkül, mivelhogy a szerelem vak — mint a költő mondja — s egyik pillanatban a földiekkel, másikkal pedig már az égiekkel játszik.

Amint így a suttagó lombok közt lassanként ha-

ladtak és a szerelem „édenéről” suttogtak egymásnak, egyszerre csak egy csacsogó patakcskához értek, melynek tova gördülő fodrai szeliden nyaldosták a rájuk hajló illatos parti virágokat.

Megállítottak mindketten a patak partján és beletekintettek a sima viz tükrebe... és alattok és felettök és bennök is a meny volt, szívökben a *szerelem tüze lángolt!* — Midőn pedig tekintetök egymásra esett, a nagy boldogságtól szóhoz nem juthattak, hanem csak a szemük beszélt; hisz a szempár ugyanis a szerelmesek nyelve: reszket tőle az asszony és sápad a férfi!

Majd egy forró ölelés, azután pedig egy hangos cuppanás szakította félbe a néma csendet. Megfogadták, hogy örökre egymásé lesznek. E fogadást megpecsételték azzal, hogy kölcsönösen kieserítették a keblükre tűzött virágcsokrokat.

Oh boldog szerelem!
 Végre letelepedtek egy százas tölgly árnyékába és tovább fűtétek gondolataikat a „boldog szerelemtől”. Persze arról még csak álmodni sem mertek volna, hogy „kesergő szerelem” is legyen. Pedig hát van az is, több is, mint kellene.

Ezalatt a nap lángsugarai mind forróbban tüztek le a szürke földre, az ég kékjét pedig lassanként barna felhők takarták el. Egyszerre csak, mintha tüzes ékével szántották volna fel az eget, nagyot cikkázott a villám és megeredtek az ég csatornái.

Szerelmeseink, hogy a hulló zápor ellen megvédjék magukat, egészen közel húzódtak a fa alatt egymás mellé (egy bokor csalán is volt a fa alatt, azért nem féltek a villámtól) és azon kezdtek tűnődni, hogy mit szólnak majd az „öregek” a hosszas kimaradásért. Majd pedig megvigasztalták magukat azzal, hogy ők is voltak egyszer fiatalok (már t. i. az öregek), tehát: semmit!

A zápor azonban ezalatt egyre szakadt; az erdő madarai is belopózkodtak fészkeikbe, hogy az ég haragját kikertüljék. Csak az erdő csalóganya maradt kinn a bokrokon és rázendítette szíve hurjait, hogy szelid párját vizgaltalja. Olyan andalító volt dala, hogy nemcsak a szerelmesek, de az ég szíve is megesett volna rajta.

Mai számunkhoz melléklet van csatolva.

reum, ahol a törvényhozásnak másodrendű feladat jut csak. Olyan belső ügyek ezek, melyeket a törvény formálni, ha másra nem támaszkodhatik, mint kötelező erejére, — nem képes.

Ellensúlyozó működést még elképzelek. Szigorítsák meg, de alaposan, a büntető törvénykönyvnek a becsületértésre vonatkozó szakaszait; szigorítsák meg, de érezhetően, a párbaj-codex paragrafusait. Igaz, hogy nagyon sok szó fér ehez, hanem hogy eredménye lenne, az is bizonyos.

Mert amíg a közfelfogás más alakulatot nem vesz, amíg nemcsak kimondott szó marad az, hogy a párbajozás helytelen, hanem meggyőződésé válik, addig törvényekkel a bajon segíteni — legalább gyökeresen — nem lehet.

Erlődjön meg az egyesekben, az osztályokban, az egész társadalomban a meggyőződés s a párbajoknak, mint Angliában, vége lesz.

S ha egészen specialis proposíció kell, érleljék meg azoknál (itt Bácskában), a kiket illet az a helyes felfogás, hogy a vendéglői összeszólalkozás — hiszen a párbajoknak kilenc-tized része ilyen — nem alkalmas becsületbeli ügy fabrikálására, érleljék meg s kövessék a principiumot és a párbaj periódus eseményekben sokkal szegényebb lesz.

Ma a párbajozó hős. A világ s különösen a nők szemében az. S ez a pont sokat nyom a latban. Eszembe jut egy szobatudósának keserű kifakadása (a napokban olvastam s sokban igaz is): „Nézem azokat a sümán fésült, üresfejeket, melyekben a pezsgő gőze, Biró, Buzgó, Metallist, — Mici, Gizi és a nyakravaló legujabb fazonja képezik a szellemi élet elemeit. . . Nézem amint korcsolyáznak, táncolnak, bicykliznek, futtatnak, hajtattak, regattáznak, távgyalogolnak, párbajoznak. Ha lelkembe lopózik egy életteli kedves teremtés képe, a mint ott láttam a jégen és a bál termében hosszú hajjal, fekete szemekkel, kacagón, magamra csukom majd a könyves szobám ajtaját és teljesen betemetkezem a könyveimbe. Mert az én tudományomnak nincs meg az az égi adománya, hogy tudna boldogítani egy fiatal ártatlan teremtést úgy, a mint az üresfejük művészete szórazkottatja, megkacagtatja és boldoggá teszi azokat, a kik fénykörébe jutnak.“

Ma világfinak kell lenni.

Baross miniszter válasza Polonyinak az árutarifa ügyben. Baross Gábor miniszter tegnap válaszolt Polonyinak a vasuti tarifa ügyében hozzá intézett interpellációra. Polonyi ama kérdésére, jött-e létre a két kormány közt megállapodás a díjszabás kiterjesztése iránt, a miniszter azt válaszolta, hogy ily megállapodás nem létesült, hanem megbeszéltek a kölcsönös nehézségeket és mindkét részről azt a véleményt nyilvánították, hogy a kormányok kölcsönös jóakarattal az ellentéteket kiegyenlíthetik. Ami pedig Polonyi ama kérdését illeti, hogy mikor tesz a miniszter előterjesztést az iránt, hogy miben állanak részletesen az osztrák iparra is kiterjesztett kedvezmények és miből állanak az azok fejében nyert viszontkedvezmények, a miniszter e tekintetben semmi előterjesztést nem tehet, annak egyáltalán most nem is volna alapja, mert csak akkor lehet helyes ítéletet formálni, ha a német kereskedelmi szerződés elő lesz terjesztve. A válasz helyesléssel tudomásul vétetett.

A szerb patriárka a királynál. Brankovics György szerb patriárka, aki a múlt hét végével a szerb kongresszus bizottság két héten át tartott szervezkedési munkálkodását befejezte, Karlócáról a fővárosba utazott, hogy mint belső titkos tanácsos öfelségénél kihallgatásra jelentkezék.

Artur és Hortenzia elmélázva hallgatták a piciny fülemilét és észrevétel nélkül is még közelebb húzódtak egymáshoz a dal hatása folytán, miközben Artur barátunk olyas valamit érzett szívében, ami megszólalásra indította ajkait és önkénytelenül is eldallolta a koszos költemény ama gyönyörű versét, mely így hangzik:

„Záporosó csak úgy szakad,
Fülemile csak dalolgat:
Aki bús dalát hallgatja,
Mozog a szíve rajta.“

Hortenzia, a kedves, most Artur keblére hajtotta hollófürtű fejcséjkjét és eperajkai lázas sietséggel rebegte, hogy: jó nekünk *itt lenni* . . .

A zivatar elmúlt, a barna fellegek elhúzódtak és a fülemile is elhallgatott. Az ég ismét kiderült, csak hogy most már a nap arany korongját a szelid hold ezüst tányérja váltotta fel.

A szerelmesek nagyon szeretik ugyan az éj „sápadt királynéját“, mert a mellett, hogy jól őrzi a saját égi nyáját, nem törődik azzal, hogy a földi szerelmesek hányszor botlanak meg az egyenes úton. De Artur éppen most szerette, hogy oly korán títotte fel tanyáját a „csillagok pásztora“ az égen, mert tudta jól, hogy most már hamarosan vége lesz az ő „pásztor-óráinak“.

Es nem is eszalkozott (a butellia kiadta már a lelkét, a piros ász meg már nem festett).

A szigorú papa, ki egy kissé többet talált bevenni a „jóból“, majd a derengő holdra, meg a „jószerű mamara“ tekintett, azután pedig Sutyomberki Dáriusként egészen dörögdelmes hangon így szólt: „Haza mindenedől!“

A „mama“ erre csak vállat vont, Hortenzia nagysám pedig lestittötte begár szeméit és úgy tett, mintha nem jól hallotta volna az „atyai szót“; Arturt azonban villámként sújtották a kemény szavak és úgy érzte magát, mint *Bukorai Absi*, midőn a „huszonegyezésben“ *tizenegyre* „disznót“ kap.

Neki most már egészen „fuses“ volt. Közeledett az édes szerelmének a végőrája.

Képviselőjelölés Ujvidéken. Ujvidéken Móricz Pál lemondása következtében képviselőválasztásra készülnek. Mintán Pety-Popovics István kir. tanácsos, polgármester és Bruck Ferenc állami kereskedelmi és polg. iskolai igazgató a felajánlott jelöltséget el nem fogadták, a szabadelvűpárti vezérferfiak, mint a Nemzet írja, a minapi értekezletükön elhatározták, hogy Harkányi Károly jelöltségét fogják támogatni.

A jövő képviselőválasztás. Jövő 1892 ki évben lesznek az általános országgyűlési választások. E választásoknál azon polgárok fognak birni választói joggal, a kik az ezidén elkészítendő választói névjegyzékbe be fognak iratni. Ebben pedig az 1874-iki XXXIII. és az 1875-iki VI. teikkek értelmében csak azok vehetők fel, akik az ott meghatározott feltételeken kívül a megelőző évi tehát az 1890-iki egyenes adót, illetőleg az ennek megfelelő ahóhátralékot folyó évi április 15-ig lefizették. Szolgáljon ez megyénk választóinak is figyelemztetéskül.

Torna-enquête. Az országos tornaversenyek ügyében Csáky Albin gróf miniszter által összehívott enquête a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban Berzeviczy Albert államtitkár elnöksége alatt befejezte üléseit. Az enquête — mint a „Herkules“ írja — részletes programot állított össze a tornaversenyekre, melyekben az iskolai tornázás épp úgy helyet talál, mint az atletikai versenyek és a játékok s a melyekben a középiskolák első osztályától kezdve az egyetemi hallgatókig résztvehet az egész tanuló ifjuság. Az enquête végével köszönetet mondtak Berzeviczy Albert államtitkárnak, ki a testi nevelésnek egy a miniszterium kebelében, mint azon kívül kifejtett buzgó propagálásával valóban nagy szolgálatokat tesz az országnak.

Elferdített nevek. Csáky Albin gróf kultuszminiszter a következő rendeletet intézte az összes tanfelügyelőkhöz: Ertesítlem, hogy egyes nem magyar tanyelvű népoktatási tanintézetekben oly történelmi, illetőleg földrajzi tankönyvek és taneszközök (fali és kézi térképek, földgömbök) szolgálnak a tanítás alapjain, melyekben a történelmi családnevek annyira eltorzított helyesírással használtak, hogy sokszor alig ismerhető fel az illető történelmi alak, kinek szerepléséről szó van, a földrajzi helynevek pedig nem a hivatalos elnevezés szerint, hanem egy-egy vidék sajátos elnevezése szerint fordulnak elő. A helyes eljárás e tekintetben az, hogy a történelmi nevek csak úgy használtassanak, a mint azokat a történelmi tudomány általában elfogadta, a földrajzi helynevek pedig vagy az állam által elfogadott hivatalos alakban legyenek írva, vagy pedig ha az illető vidéken szokásos elnevezéssel iratnak is, zárójelbe mindig kitéssék az illető helynek az állam nyelvén való hivatalos neve is. Erről a tanfelügyelőséget tudomás végett oly felhívással értesítem, hogy a meunyiben tanterülete valamely nem magyar tanyelvű iskolájában ily tankönyvek és taneszközök használtatnának, erről az illető könyv, vagy taneszköz beküldése mellett tegyen jelentést.

A Bácskaság leírása.

— Az „Osztrák-Magyar Monarchia“-ban. —

IV.

A volt tiszai határvidék felosztásának okát szerzőnk helyesen keresi a pozsonyi diéták sürgetéseiben, azonban nagyon téved akkor, midőn a tiszamenti községeknek „koronai“ kerületül történt kikerekítését alkotmányellenes sérelemnek véli feltüntetni. A tiszai részek visszacsatolása 1751-ben tényleg megtörtént s ezzel a magyar országgyűlési rendek alkotmányos igényei megvalósultak, a koronai kerület szervezése tehát nem képezhetett semmiféle sérelmet. Legfeljebb a vármegyének lehetett kifogása ellene, mert ez azt várta, hogy a tiszai határvidéki részek polgárosítása által saját territoriuma fog öregbedni, holott a koronai distriktus felállításával folytán e részen mivel sem gyarapodott. Egyébként a ko-

ronai kerület szervezését szerző helytelenül állítja a csajkaskerület szervezésével párhuzamba már csak azért is, mert a koronai kerület tudvalevőleg nem 1751-ben született meg, hanem csak akkor, a midőn 1791-ben, mint előbb „kamarai“ kerületnek nevezett birtokrész, a munkási uradalom helyett koronai vagyon gyanánt lón átcsereelve. A kamarai kerület szervezése s annak koronává való tétele természetesen semmiféle állami sérelmet nem képezhetett, Badics ur tehát maga sem kereshet benne illet.

A „Monarchia“ bennünket érdeklő további lapjain szerzőnk a vármegyének e század elején történt rendezését s a bácsi és bodroghi részek egyesítésének történetét tárgyalja, még pedig elég alaposan. E fejezet ellen egyedül az lehet kifogásunk, hogy szerző a két vármegye közötti hosszas viszályt s magát az egyesítési faktumot nagyon is röviden adja. Nem értett volna e dolgokra kissé bővebben kiterjeszkednie, mert a laikus közönség ma már vajmi keveset tud mindezekről.

A múlt században betelepült lakosok rövid ismertetése után szerzőnk a vármegye gazdasági viszonyainak előadására tér át. Szól az állattenyésztésről és valamivel bővebben a gabnatermelésről, iparnövényekről, selymészetéről stb. Itt nézetünk szerint szintén a szűkszavuság hibájába esett szerzőnk. Ugy látszik, nem méltányolta eléggé a Bácskaság gazdasági jelentőségét, sőt egyáltalán nem is látszik tudni, hogy a bácskai terület hazánk legvagyonosabb területe. Ennek kiemelése és dokumentációja helyett a lakosság faji és nyelvi viszonyainak ismertetésére tér át, mely vállalkozása azonban szintén nem a leg sikerültebb. Szerinte jellemző a Bácskaságra nézve, hogy „ha a magyar és német egymással érintkezik, se nem magyarul, se nem németül, hanem szerbül beszél“. Ezt az állítást Badics urtól halljuk először. Eddig csak az erdélyi szászokról terjesztették hon mot-képen, hogy azok ha egymást megérteni akarják, románul beszélnek; most ime szerzőnk ehhez csaknem analog módon édes megjegyzést kockáztat a bácskaiakról, még pedig egészen komoly alakban. A dolog azonban egészen másképp áll, s mi azt hisszük, a viszonyokat ez uttal is kevésbé ismerő szerzőnk valamely félreértett információ, vagy rossz helyen alkalmazott élc téveteg alapjára helyezkedett akkor, a midőn ily különösen hangzó nézeteket terjeszt. A bácskai magyar és német tanul is és tud is annyit egymásnak nyelvből, a mennyi a megértésre szükséges, s ámbár a szerb nyelvet mindkettő egyaránt könnyen tanulja, nincs arra szüksége, hogy azt az egymással való érintkezésnél tolmácsnyelv gyanánt használja.

A vármegye általános viszonyaira vonatkozó fejezetek után a városok és a községek ismertetéséről olvasunk. A városok ismertetését helyesen kezdi szerzőnk Bajával, mert egyrészt ez volt a vármegye legrégebb intelligens emporiuma, másrészt sor szerint is éppen kézre esik. E város egykori és mai kulturális és közgazdasági jelentőségét a reája vonatkozó, különben eléggé terjedelmes leírásban nem találjuk kellőleg kiemelve, valamint azt sem, hogy miképen került a Grassalkovich hercegi uralom alá s miképen szabadult fel az alól. Pedig Bajának urbéri ügye egyike a

A szokimondó papa akaratának nem lehetett többé ellene szegülni.

Ismét mentek, mendégéltek tehát, de most már nem a csergedező patakhoz, hanem haza felé. A „kaján hold“ majd teljes tányérjával világította be az utjokat, majd meg elrejtőzött a bárányfellegek mögé, mintha csak boszontani akarta volna a két szerető szívet.

Artur ugyan többször mérges tekintetet vetett az égre, de a kacérkodó holdat nem tudta vele megigézni.

Még néhány édes ömlengés, még néhány vontatott lépés és a „Bodri“ farkesóvalva hunyázkodik meg a szerelmesek lábai előtt. Haza értek.

Artur forró kezesókok közt hajlongva kíván „esés jócákát“ és szép álmokat s azután bús szível távozik. Hortika sokáig nem tud elaludni, mert szívet erősen megsebzé „Amor nyila“, füleiben pedig még mindig ott csegett a bájos fülemile dal. Neki „másutt“ jobb dolga volt, mint „otthon“.

A különben az elég jó szívű mama összeszörtölődik a papával, mert olyan kemény hangon fújta el a „cap-penstreicht“ és ezáltal tán tönkre is tette leánya jövőendő boldogságát. A papa pedig rágyújt még egyet az öblös pipájára és nagyokat pöfékelve eregeti szét a szobában a finacolatlan „muskotály“ két karikáit, miközben a fogain kereszttül csak annyit motyog, hogy: „Vigye el szent Illés tízes szekere ezt a széllel bélelt dandyt“.

Alig hagyta el Artur néhány lépésnyire Aranyosiek házát, megállott és föltekintett a teljes pompájában fénylő holdra. Néhány pillanatig méltatlankodva nézte a csillagtábor pásztort, azután boszont libegve ily szavakra fakadt: „Bizony kár néked a sápadt pófádat oly hamar és oly kevélyen fölfújni! Hisz te hónapoként csak egyszer telhetsz meg, én pedig mindennap.“ Hanem meg is boszulom magamat ezért rajtad.

Ha valaki látta volna a dühös szerelmest, azt hitte volna, hogy legalább is dinamyt merényletet tervez az ég ellen. Pedig az egész merénylete csak néhány „flaska löre“ ellen irányult, mert sarkon fordulva, ott hagyta a szerelmesek örét a faképnél és mint a száműzött robant

a jó pajtások közé, hogy bánatos szívet a poharak közt facsarja ki.

Elgondolta ugyanis magában, hogy szavának áll és teli szívja magát, mint a píoca, de csak „bikavérrel“; azután pedig, ha már oly rövidre szabta ez az éheltetlen hold a délutáni édes csicsérgést, hogy szerelmes szívet teljesen ki nem önthette ideálja lábai elé, hát visz „hozza“ még egy kis „éjjeli muzsikát“ is, hogy keményen bebizonyítsa tántoríthatlan szerelmét és hogy megmutassa, hogy „képevel“ alszik el.

A jó pajtások örömmel fogadták keblükre a „hajótörést“ szenvedtetett és „tiszta lelkiismerettel“ azt tanácsolták neki, hogy tartson a költővel, ki így énekelt:

„Bort igyál, ha bí kőzőz,
Csak bor ami kedvet hoz;
Táls fel a javából,
Míg az elme kábul,
A bí befúlad,
Szíved kigyullad.“

Artur beállott a kompániába, azután folyt a bor, mint a tenger és sirt-ritt a hegedű; az öreg primás nem győzte eléggé gyantázni a vonót, meg a . . . torkát. Artur egyre adta a „tönust“ a fülemile nótájához, melynek a századik előadását megjubilálták még az este.

Az asszony csak „ingatag“ — mondja a költő — de Artur már valóságos „inga tag“ volt. Annnyira lengett jobbra-balra, annyira a borba főttotta már a bánatát, hogy Galilei bizonyosan rajta fedezte volna fel az ingamozgás törvényeit, ha élt volna.

Az öreg „sarlós“ már jó magasan járhatott az égen, midőn Artur valamit sügött a primás fülebe. Ez méltóságjeljesen (mint ahogy egy primáshoz illik) intett a „fekete seregnek“ és Fáraó fiai hönök alá csapva a hegedűt, utnak indultak, mint valami karaván, hogy egyszer már elérhessék a sokat ígért „bankók szigetét“.

Utközben egyre csak azt hajtogatta az „urfi“ a cigányok előtt, hogy tüzzel és lélekkel huzzák majd a kedvese ablaka alatt a „fülemile“ nótát — akkor lesz ropogós bankó, de elég.

Artur vezette a csapatot az egyik kontrás támogatása mellett, mert a „bánat“ annyira a fejébe szállott, hogy annak súlyos terhe alatt már-már roskadozni kez-

Melléklet a „Bácska“ 15-ik számához.

vármege legérdekesebb s legjellemzőbb ilyenmő ügyeinek, s ezzel már csak mint a Bácskaság egykori székhelye gyanánt szerepelt város viszonyosságaira való tekintetből is behatóbban kellett volna foglalkoznia. Szerzőnk egyébként, mint sok más helyütt, itt sem képes a lényegre kellőképp megkülönböztetni a lényegtelenet, s bizonyára jellemző, hogy míg a dunai malmokat szám szerint felemlegeti, addig a közművelődési és tanintézeteket alig tartja érdemesnek csak nagyjából is érinteni.

(Folyt. köv.)

Muhoray Alfonz.

Helyi és megyei hírek.

Törvényhatóságok címere az új országházban. A belügyminiszter a törvényhatóságokkal a következőket közli: Gróf Tisza Lajosnak az állandó országgház építési végrehajtó bizottsága elnökének folyó évi január hó 10-én 3. sz. a. kelt átirata szerint az állandó országgház építésének tervező munkái immár annyira előhaladtak, hogy a szobrász munkák biztosításáról is gondoskodni kell, ez alkalomból felmerült annak szükségese, hogy az architektúra kiegészítő alkalmatosságait az épület külsején, valamint esetleg belsejében is alkalmazandó különféle nagyságu cimerepajzsokra a cimerek rajzai is megállapíttassanak. Minthogy pedig a magyar állam címerén kívül az összes törvényhatóságok, sőt a törvényhatóságokkal már nem bíró régi szabad királyi városok címereinek alkalmazása is célba vétehető, felhívom a törvényhatóságokat, hogy a vármege és a területén levő ily városok címereinek hiteles (szinezett) rajzát lehető rövid idő alatt közvetlenül az állandó országgház építési végrehajtó bizottságának (Budapest, Akadémia-utca) küldje be. Nem kétem, hogy tekintettel a célra, a törvényhatóság jelen felhívásomnak pontosan és lelkiismeretesen fog megfelelni, valamint feleslegesnek tartom annak is különös hangsúlyozását, hogy a cimerrajz a lehető leghatározottabb és leghibetlenebb módon készíttessék el, mert csak így lesz biztosan elérhető, hogy azok hibátlanul alkalmaztassanak és minden utólagos reklamálásnak eleje vételessék.

Az árvízvédelemre kirendelt hatósági biztosok. A megyei hatóság a következő hatósági biztosokat küldte ki: Latinovits Gyula főszolgabíró: a Baja-Szerenle, a báthmonostori határtól a Szántova község előtti „Igal” zsilipig. Popovits Dusan főszolgabíró: a Szántova előtti „Igal” zsiliptől kiindulól a bezdáni mütig; a bezdáni szigetet ármentesítő társulat az ahhoz csatlakozó Ferenc esatorna védgátára egészen a régi monostorszeghi zsilipig és az új községi védgátig. Készmárky Béla főszámvévo: a ferenc esatornai monostorszeghi régi zsiliptől Monostorszeg község és innen a község belterülete és ahhoz csatlakozva a monostorszegi-kupuszinaí és a Kueska fok körüli nagy kanyarulatig és a Kueska töltés is. Ribiczey Béla főszolgabíró: a III. hatósági biztoság határpontjától, a Kueska töltések, az apatini rákviztársulat, Apatin község egész töltéshálózata, egészen a mészegetőig. Popovits Sebő alleveltárnok: a mészegetőktől kezdődő apatin-szöntai védgát az apatin-szöntai határig; az ehhez csatlakozó kincstári uradalmi Fernbach-féle töltésszakasz a Petrovits féle keresztgátig; a Petrovits-féle töltés, egy a vasúti állomásig vezető összes töltésszakasz. Vissy József főszolgabíró: a gombosi vasúti komplexió baloldali vezérgátjától Vajszkáig terjedő gombos vajszkai ármentesítő társulati töltések; Vajszka és Bogyan községek és a plávnai határig terjedő szakadozott töltésszakasz. Csupor Gyula főszolgabíró: a plávnai határtól Bukinig terjedő töltések, Plávna és Novoszellő községek belterülete, egy a Palánka és Cséb előtti gátrészek. Kolozsvary Sándor főszolgabíró: a beegyes futtali töltések és községek belterületeire.

Kinevezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Gócs Antal, végzett joghallgató, fogalmazó gyakorlók-jelöltté nevezte ki.

dett. Uteát és a házat nagynehezen megtalálta ugyan a fénylő hold segítségével (mégis csak jó hébe-hóba az öreg bojtár), de a háló szobák közül az igazán eltalálni, gordiusi esemő volt. Léven a szobák ablakai egyforma sötéten lefüggönyözve. Hanem hát aki mer, az nyer, gondolta magában a mi Arturunk és felállította a „vonós” sereget a legelső szoba ablakai előtt, maga pedig az ablakokkal szemben foglalt állást, nem mondva le azon kétes reményéről, hogy imádot kedvesét talán a felcsillanó lámpafénynél még egyszer megpillanthatja.

A cigányok rázendítették a „száraz fát” úgy, hogy az egész utca visszhangzott belé, Artur pedig, hogy kiöntse szíve bánatát, erős „borizás” hangon ostromolta meg a falakat a következő versszakkal:

„Az óra jó későre jár:
Barna kis lány, alszol-e már?
Hallod-e a fülemilét,
Fülemiléd hús enekét?”

Alig hangzott el az utolsó dallam, már is villámgyorsan tártultak fel a hálószoba ablakai és Artur legnagyobb meglepetésére, imádot Hortenziája helyett a haragos Aranyosi papa deli alakját látta maga előtt teljes pongyolában, ki mint a bősztült fergeteg úgy dörögte ki az ablakon a következő rövid, de sokat mondó szavakat: „Hallom, hallom te gazember! hanem ha nem hordod el magadat azonnal, rád uszítom a Bodri kutyámat.”

Volt erre nagy riadalom.

A cigánysereg szedte-vette a sátorfáját és megfélelgette még az igért bank-nótákról is, futott a „Bodri” szó hallatára, mint a „miskei malac”; Artur egy pillanatra meglepte ugyan a dolog, de csakhamar magához tért s mint egy „patent inga” hol jobbra, hol balra futva, taposta a saját árnyékát, melyet a pufók hold rajzolt eléje.

Csak az új királynéja, a nyájas hold nem futott, hanem folyton ott ragyogott teljes pompájában az égen és nevette azt gondolta magában, hogy: mégis csak jobb havonként egyszer megtelleni (kivált borral), mint mindennap.

Pályázat van hirdetve a helyb. kir. kincstári ügyességű fogalmazói állásra.

A megyei nyugdíjkezelő bizottságból. A nyugdíjkezelő bizottság tegnapi délután tartott ülést Schmausz Endre alispán elnöke alatt. Ez alkalommal a pénztárnoknak és könyvelőnek a felmentvény megadati javaslatot. — Ugyanez alkalommal Galamb Mihály újdíki szolgabírósi hivatalosolga özvegyének 67 frt évi ellátási díjat szavaztak meg, továbbá négy kiskoru gyermeke részére évenként 12—12 frt nevelési járulékot.

A bacs-bodrogh megyei loavató bizottság a folyó 1891. évre megalakult. Célja e bizottságnak mozgósítás esetére elegendő számú lovakat szerezni be a hadsereg és a honvédség részére.

Közgyűlés. A zombori sport egyesület f. hó 15-ére kitűzött közgyűlése a tagok csekély száma miatt nem léven megtartható, az újabb közgyűlés 1891. évi február hó 22-ére d. e. 11 órára halasztott.

Fűjnak a bójtai szelek. A vakító fehérségű hó mindinkább piszkos ólomszint kezd ölteni s egyre esik össze. Ha a szeszélyes idő most hamarjában meg nem lazad, úgy valószínűleg beharangoztak a nagy télnek, meg fagnak. Elég is volt belőle. Akinek kedve telik a téli mulatságokban, az az idén ugyancsak nem panaszkodhatott. Két hónapig szakadatlanul fagyott, nem is volt az idén részünk a megszokott téli lic pocsból. Tegnap erős szél fűjt, ami lényegesen elősegítette a hó haldoklását. Ez az a bizonyos bójtai szél. És ha ily szépen lassan bucsuzik tőlünk el — meg a sikos átjáróktól — az a kedves fehérség, talán az árvízveszedelem sem lesz olyan nagy. Örül különben annak, hogy megjött a „tavasz lehe”, a helybeli korcsolya egyesület is, a derék választmány legalább emelt fővel járhat ezután majd az utcákon. Kár pedig magukat szégyelniek, mert sokan buktak el az idén is, ha nem is a jégpályán — hát a járdákon. S ez ingyen ment.

Halálozás. Cseh Ervin szerém megyei főispán és megyékbeli nagybirtokosnak neje, született Adamovits Fanni a családnak Erdőden lévő kastélyában f. hó 16-án hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hűlt tetemeit nagyszámú közönség részvétel mellett ugyan csak Erdőden helyezték örök nyugalomra az ottani család sírboltban.

Jausz János munkatársunk, a szeghegyi népszámlálási eredményeket, egy kimerítő s igazán precíz tabelláris kimutatásba foglalta össze. Fel van tüntetve Szeghegy népessége nem, kor, illetőség, vallás szerint. Ha oly sok akadályokkal nem járna, közölnék az egész kimutatást például a többi községeknek. Azt hisszük, végzetlen nagy haszonnal járna és becseset birna a többi községeknek néve is ilyen összegezés. Jausz ur bizonyos szívesen bocsájt a községeknek egy-egy példányt rendelkezésre. A kimutatás végén Jausz feltünteti Szeghegy népességének szaporodását 1795 óta. A lakosság száma ekkor 1000 re rugott, ma 4646 ot tesz ki.

Közgyűlés. A zombori kereskedelmi és iparbank ez idei közgyűlését a bank saját helyiségében fogja f. hó 23-én megtartani és nem mint eddig szokásban volt a városháza nagytermében. Szolgáljon ez tudomásul a t. részvényeseknek.

Új cigány-primás Zomborban. Herezberger Sándor karmesterünk, zenekarának első primás, Arvay Flóri Devescéri gróf Eszterházi kedvece primását szerződtette Devescérrel.

Nemes-militicsi hírek. A Karácsonyi Berta tanítóno lemondásával megtörtölt tanítóno állás a n. militicsi iskolaszék határozata szerint a folyó tanévben nem lesz betöltve, ha csak a kalocsi szentszék nem változtat a dologon. Hallomás szerint ugyanis az iskolaszék ama határozata ellen kérvény lett benyújtva a kerületi tanfelügyelőséghez, honnan az a nyert értesülés szerint elbírálsá végett már a kalocsi főtanhatósághoz is felterjesztetett. — Az utóbbi napokban élénk mozgalom indult meg a jelenlegi teljesen beteges és elagott érdemes községi orvos nyugdíjaztatása ügyében. Tudvalevőleg az orvos nyugdíjaztatása eddig azon okból nem volt kivitelő, mivel arra alapja a községnek nem volt. Most végre, mint értesültünk megtalálták a módját, miként volna az keresztülvihető akként, hogy új orvos is legyen s a mindenki által tisztelt és szeretett öreg orvos is méltányos nyugdíjban részesülhessen. — Dicséretre legyen mondva az intéző köröknek, az utóbbi napokban egész sorozatát vetették fel a létesítendő reformoknak; a mennyiben legközelebb komolyan el akarják határozni, egy új községháza és orvosi lak építését s több a közügyet közelről érdeklő üdvös újítást szándékoznak tenni.

Meghívó. Az Árucsarnok t. tagjait van szerencsém a városháza nagytermében f. évi február hó 22-én, d. u. 2 órakor tartandó alakuló közgyűlésre tisztelettel meghívni. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Az alapszabályok megállapítása. 2. Az elnök-, igazgató- és aligazgatóinak, továbbá az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak megválasztása. Zombor, 1891. évi február hó 18-án Zsuleyevits Ernő, az árucsarnok ideigl. elnöke.

Gyászhir. Alulírottak fájdalommal telt szívvel jelentik fia, testvérük és sógoruk kantavári Kantavary Vilmosnak folyó évi február hó 18-án, esti 9 órakor, 38-ik életévében, hosszabb szenvedés után történt elhunytát. Az elhunytak hűlt tetemei folyó évi február hó 20-án délelőtt 10 órakor fognak a kernyajai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Lelke fűvéért az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 20-án reggeli 8 órakor fog az Urnak bemutatni. Kernyaján, 1891. évi február hó 19-én. Béke lengjen a szeretett elhunyt porai felett! Özv. Kantavary sz. Stvrtecky Mária, édesanyja. Kremmer sz. Kantavary Emilia, Kellér sz. Kantavary Mária, nővérei. Kremmer Lajos, Kellér Károly sógorai.

Öngyilkosság. Csonka Szabó József szabadkai tanyai földműves ember, a napokban fölakasztotta magát.

Csonoplyai színészet. Csonoplyáról írják lapunknak, hogy az ottani színházról egyik női tagja nem bírva tovább elviselni a társulat és a publikum között kifejlődött „elégedett” állapotot (és talán még egyebet) folyó hó 17-én bucsut mondott a községnek és tova szándékozott Csonoplyáról. Mire a tagtársak közül egyik közelebből érdekelt gyalogszerrel befutotta a Csonoplyai-Nemes-Militicsi közötti országot, akkorára a művészttárral már régen átnyargalt a türelmes Telecska határára a robogó vonat; nem hagyván maga után egyebet, mint egy óriási kérdőjelet.

Igy ejtve az apostoli számon egyhamar ki nem közörlhetők csorba: a „bus apostol feje nem győzi hajtogatni”: „A hol az asszony, ott a bibi!”

Stricke. A hódásági borhistoriáról szól megint a óta. A mult hó folyamán egy alkalommal már megírtuk, hogy ebben a derék mezővárosban valamiképpen összekaptak a kocsmárosok a regálebélővel, aminek az lett a következménye, hogy az ottani nagyobb kocsmák strickolnak. Tart pedig ez az állapot a folyó év legelső napjától, vagyis jan. 1-étől. Legszebb a dologban az, hogy az ezen ügyből folyó kellemetlenségeket erősen érzi már mind a két fél: a bérlo is, meg a kocsmárosok is, (de sőt a publikum is), hanem azért ennek dacára egyik sem enged. A bérlo erőnek-erejével rá akarja erőszakolni a kocsmárosokra a saját borát, (a melyre a gonosz nyelvek rá merik fogni, hogy nem egészen olyan jó, mint a neszmélyi, badacsonyi, stb. efféle borok), a kocsmárosok meg azt akarják, hogy szabadon szerezhessek be borkészletüket. Így aztán — mert egyik fél sem enged — a kocsmákban jan. 1-eje óta nincsen bor, a jó bürger meg retentő mód szomjaznak, hozzáléven szokva valamennyiök a hegylevének élvezéséhez. Természetesen nem csekély anyagi veszteséggel jár ez az állapot mindkét strickoló félre nézve, de kitartják. Eszünkbe jut annak a két kecskebagnak a sorsa, a melyek egy keskeny úron találkoztak egymással s mert egyik sem akart utat engedni a másiknak az által, hogy visszaforduljon, összemérték szarvaikat s addig dulakodtak, míg végre mindketten a vízbeestek. Vajjon nem járnak-e így a jó hódásági strickolók is?

Katonazené. Házi ezredünknek, a cs. és kir. 23. ezrednek zenekara, — amint halljuk — legközelebb lejön hozzánk egy időre, az itt állomásozó zászlóaljhoz. Itt időzése egy, de legfőképpen két hétre van tervezve, mely idő alatt nyilvános helyiségekben is lesz alkalmunk élvezhetni a jó hírű katonazenét, a menyiben a kar több koncertet fog adni.

Kivándorlások megyékből Horvát-Szlavon országba. Érdekes adatokat közöl az „E-s” Horvát-Szlavon ország lakosságának szaporodásáról. Ezekből megtudjuk, hogy megyénk is sokban hozzájárult ehez a szaporodáshoz. Keleti Károly, az országos statisztikai hivatal igazgatója, az idei népszámlálás előleges eredményeiről tartott felolvasása ama részében, melyben mint feltűnő jelenséget említi fel, hogy Magyarország lakosságának ötvenedik 10-15%-os szaporodásával szemben, Horvát-Szlavon társországok lakossága jóval magasabb — 15-42%-nyi — szaporodást mutat: nagyon helyesen utal arra a körülményre, hogy ezt a szaporodást első sorban a határos dunántúli megyék, azután Bacs-Bodrogh, Veszprém, Tolna s még más megyék lakosságának az utolsó decenniumban történt nagymérvű átvándorlása okozta. Ezt az átvándorlási processzust majdnem természetesen teszik a gazdasági viszonyok, melyek különösen Szlavonországban fennállanak. Kifűnő termőföldje nagyban el van hanyagolva s a lakosok tunyaságnak miatt elszegényedtek, vagy eladósodtak. Maga a kincstár milliókra menő becsértékű ingatlanokat volt kénytelen adóhatalékléban megvenni és a dologi végrehajtások maig is sürűn folynak. Ezekre az eladósodott paraszt birtokokra özönlik Szlavoniába a szomszédos magyarság, s a telkeket olesó áron veszi meg a tulajdonostól vagy a kincstártól. Egy hold jó minőségű szántóföld vételára 20—50 frt között váltakozik. Ez a körülmény nemcsak a filloxera pusztításai által tönkretett népet, de gyakran a vagyonosabb osztályt is arra bírja, hogy elhagyja régi otthonát, s felkeresse az új igéret földjét. Ezenkívül a magyarság közé ékelt és ennek ötvenedik szaporodásával kiszoruló szerb, bunyevác, sokac és egyéb szláv népek természetes utat találnak fajrokonai közé a kivándorláshoz. Ha ez nincs így, akkor alig növekedett volna Horvát-Szlavonország lakossága 15-42%-kal.

Viribus unitis. Aki emlékszik azon páros viaskodásra, melyet fekete véreink két primása, Gusztí és Sándor néhány év előtt szakkörök előtt küzdöttek, kellemes megnyugvást találhat azon hírből, hogy a két ellenzék békésen együtt küzd a babérrért. Racz Gusztí és Kolompár Sándor egy rekonstruált zenekart alakítottak; a jövő héten a közönség bírálatra al fogják bocsájtani művészetüket. Sok szerencsét az új cégnek, vig bójtót mindkettőnek.

Halálozás. Mayer István hódásági nagyiparos és birtokos neje szül. Fogl Julcsa e hó 18-án Hódásghon elhunyt. Temetése tegnap ment végre nagy részvét mellett. Az elhunytat 5 kiskoru gyermek siratja férjén kívül.

Villamvilágítás Zentán. A zentai Markovits-féle gőzfűrészgárban villamvilágítás van berendezve.

Népmagyarisítás. Weisz Mihály szabadkai illetőségű bajai lakos, vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Fehér”-re változtattatta.

Művészet és irodalom.

Színházi hírek Szabadkáról. Egyik munkatársunknak alkalmá volt f. hó 14-én a szabadkai színháznak egy operette-premierjét végignézni, mely ély oly füres tartalommal, mint a milyen füres ház előtt történt annak színrehozatala. — Kövessy Albert és Barna Izsó „Florindá”-ját adták. A darab meséje az, hogy egyáltalán nincsen meséje. Számítalan operette társainak képzetlenségét még így tullicitálva nem volt alkalmá halandónak láthatni, mint ebben az operetteben. Az egész darab csakugy hemzseg a sok indokolatlan járás-keléstől, kezdet nélküli és értelmetlenül befejezett dialógustól és temérdek badarság összehordásából, melyek csak arról lehetnek jók, hogy a gyengébb gyomruakban émyegésre izgassanak. A darab zenéje méltó annak szövegéhez. Egyetlen egy finálét és egy rövid kettőst leszámítva, a többi zenerész csupa merő banalitás, keverve rosszul feldolgozott reminiscenciákkal. A hangszerelés is sok kívánni valót hagyott hátra. Szóval az egész darab egy olyan halva született gyermek, kinek apaságával nem lehet egy cseppet sem dicsekedni. A szereplők közül V. Margó Célia (Florinda), Ruzsinszky Ilona (Zanetta) ezen (Trabucvó) kedves unjone, Breznai Pampinelli és Halasi (Trabucillo) mindent elkövettek, hogy a darab meg ne bukjk; bár ezen igyekezet dacára sem kerülhette ki méltó sorsát. Az első injektió után nyomban beadta derekát, mielőtt a reakitő jelentkezett volna. Erről hitet tehet Trabucillo légbeli szolgáló-kollégája is, kit barátjának rögtönzése így költöztetett el

ebből az árnyék világából. Legközelebb színre kerül V. Margó Céliával „Mikádó” és Dimitri Szlavianszky D'Aganef orosz hangversenyének imitációja. Előkészületen a „Nagytermett.” A különben jól szervezett társulatnak napjai Szabadkán immár megszámlálvák. Szerb és bunyevác körök állítólag azért hagytak fel ily jökor a színház látogatással, mert nemsokára beköszönt az újvidéki szerb színház, melynek nyelve, mint valami bűvös mágnes, úgy vonzza őket büvkörébe. Lám, lám! Mondja aztán még valaki a mi Bácsországnak, hogy nem hódít mindenütt — a magyar nyelv!

KRÓNKA.

Pulszky Ferenc már felfedezett egy ősmagyar koponya alkotót Vahrmann Mórban. Azóta én is folyton keresek itt nálunk ilyen ősmagyart. Előttem van mindig a Vahrmann alakja, s mikor az utcán az emberekkel találkozom, összeszedem minden fürtököt, meg kutató tehetőségemet, hát ha rá akadok én is valakire.

Sok kellemetlenség ért már ezért. Az emberek, a kiket úgy megnézek, azt hiszik, hogy valami krakellerrel van dolgom s keresek valakit, a kit provokálni lehetne. Pedig mennyire csalódnak, a nemzeti ügynek akarok szolgálatot tenni. Ha Budapesten akadt ősmagyar koponya, itt is kell lenni.

En tehát provokálni senkit sem akarok. Mert Zombor az nem Szeged. Itt az ember ki van annak téve, hogy levágják az orrát vagy a fülét, nem úgy mint Szegeden, ahol a felek kiállanak ugyan a placra, a segítők megtöltik a pisztolyokat, felhangzik a vezető szava, de a felek nagylelkűen nem lönek egymásra. Ejh! Ha így lehetne párbajozni, de sok bátor ember lenne.

Hanem ősmagyar koponyát felfedezni nem oly könnyű dolog. En azt hiszem még nehezebb azonban 350 heringnek a fejét megenni, mint a hogy ezt nem régiben egy pesti ur megette. Nálunk Bácskában — olyan trenirozott gyomrok mellett — talán ez is lehetséges.

Mert nálunk semmi sem lehetetlen. Legújabbán egy ismert filozofusunk, az állati fájó érzések tanában jutott egy kiváló felfedezésre.

Inductiók, deductiók s egyéb *bölcséleti* okoskodások után arra a meggyőződésre jutott, hogy a disznó, mikor leül, nem érez egyáltalán semmi fájdalmat, a rángatózás, a hörögés az nem a fájdalom kifejezése, hanem egyszerűen *reflex mozgás!*

Reflex mozgás! Volle le miracle!

A szarvas okoskodás különben így hangzik:

Csak öntudattal bíró lény érez, minthogy a disznó öntudattal nem bír, tehát nem érez.

Ezek szerint van tehát:

A kutyanál — reflex ugatás és reflex vonyítás.

A macskánál — reflex nyávogás.

A lónál — reflex nyerítés, s ha patkolás közben az elejét éri, — reflex rügás.

És mi gyöngébb szívűek, hogy sajnáltuk a szegény komfortábilis lovat! S még állatvédő egyleteket is alapítottak. Most tudjuk csak, hogy ez mind felesleges, mert az állatot lehet ütni, a hogy tetszik, az neki nem fáj.

Mi a mottó tehát: ne féljenek a gyöngé szívűek a disznóölésnél jelen lenni, üssük az állatot, el az állatvédő egyletekkel. Eljen a *reflex mozgás!* Eljen.

X. ur a józanság netovábbja, Y. ur e téren hűség képmása. X. ur imádja a vizet, Y. ur még álmában is iszonyodik a bortól. Szóval X. és Y. ur olyan egy pár unikuma a megyének, miszerint, ha léteznék egy specialiter bácskai ritkaságok muzeuma, az feltétlenül aspirálna csontjaikra, miután megállapított tudományos tény, hogy az archeologia eddigelé nem volt képes tisztá borkörmes csontokra még ásatag állapotban sem akadni e megyében. De ez az iszonyatos józanság nem képes meggátolni X. és Y. urat abban, hogy folyton azon ne vitakozzanak, miszerint alkalom adtán, ki tudná leitatni a másikat. X. urnak nagy lelki gyönyörűségére szolgálja Y. urat az asztal alatt fetrengve látni, Y. urnak meg semmi sem okozna annyi örömet, mint az, ha X. urat csak egyszer is láthatná az asztal tetején csárdást járni. Régóta folyik köztük ez a harc, mig elvégre a napokban párosviaskodásra keltek. X. ur elérte célját, Y. ur nem különben. De azért X. ur erősen meg van győződve, hogy ő olyan józan maradt, mint egy vizes palack, hanem Y. ur az be volt állítva, mint a csap. Y. ur meg éppen az ellenkező véleményen van. Kár, hogy a versenybíró a versenyzők e *rettenetes* józansága elől megugrott a placról és így a kérdés mind maig eldöntetlen maradt, még pedig annyival is inkább, minthogy a bizalmi férfiak csak éppen annyit képesek minden kétséget kizáró módon megállapítani, hogy ők maguk — semmi esetre sem maradtak józanan.

Az eltemetett farsangból való ez a kis epizód. A kaszinó valamelyik estélyén történt. Egy jámbor arcu ur falatozott kéymelnesen egyik asztalnál. Bekebelezvén a jó borjuszeletet, körülnéz s odakiált:

— Pincér, egy gorgonzolát.

A megszóított az első pillanatban kissé zavarba jött, de hamar felfogván a helyzetet, alázatos főhajtás után sietett a gorgonzoláért.

Szép fehér asztalkendőn nemsokára ott termett a rendelt sajtjal.

— Méltóztassék a gorgonzola.

A párok keringtek a szépen kivilágított teremben s a talp alá való zene a mi jól befalatozott emberünket is becsalta oda egy kis emésztésre.

Embertünk majd felfalja szemével a szép zombori hölgyeket... Az a világoskék ruhás, szuró, bágyadt tekintetű... Az a szép fekete haju... Az a gyönyörű idomu tündér... és — mintha jeges vízzel öntötték volna le — éppen most készült táncolni a *pincérral*, aki a gorgonzolát hozta.

— Botrány! egy pincértől ilyen vakmerőség, s a hölgy még elfogadja karját. No itt ugyan furcsa állapotok lehetnek — morgogja.

Nem nézhetne tovább. Rohant ki az étterembe.

A szűnőra kezdetét veszi. Tódulnak a párok az étterembe. Embertünk hátra tekint s mit lát? A pincért, egy pihegő keblű kis lány a karján. Egyenesen mellette ülnek le. Ez már mégis sok — kiált fel. S mikor a pincér egész szerényen egy pohár bort köszönt emberünkre, türelmének fonala megszakadt.

— Hallja az ur! Lehet, hogy önöknél nagy szá-

badsága van a pincéreknek, én ehhez szokva nem vagyok...

Ebben a pillanatban emberünkhez egy kollégája így szól:

— Pardon kedves X. te talán nem is ismered még a dalárda Erdemes és fardhatlan... Van szerencsém bemutatni X. urat, ujonan ide érkezett tisztviselőtársamat.

— En Y. vagyok — szólott a *pincér* — a dalárda e... e.

Tableau! X. borzasztóan elrejtelte magát s megfogadta, hogy nem hozat több gorgonzolát.

Ph. Adolár.

Kulturkérdések.

** Az eszmék tisztázásához kívánok én is pár szót járulni, midőn a bácskai kultúregyesületnek Balogh Péter barátom által megpendített, majd Badics Ferenc, Grossechmid Gábor és Pap László urak által sokoldalú érdekekkel támogatott kérdéséhez hozzászóllok.

Egy szűkebb baráti körben ezen cikke hatása alatt az azokban felvetettnek szánt eszmecsere folytatván, a jelen voltak egyike azon kérdést veté fel, hogy tulajdonképpen milyen értelemben is akarjuk ez alkalommal a *kultúra* szót venni? Bizony erre a kérdésre nagyon is sokféle feleletet hallottunk, melyek a baladás, a fejlődés fogalmában összpontosultak és melyek a szellemi fejlődés előfeltételül az anyagi jólétet alapul követelték, sőt a szertéagzó vélemények közt melyek mind szakszerű argumentumokkal voltak védve, még az egyébként más esetekben oly jó szolgálatokat tevő Conversations Lexicon sem döntök, annak a definitiója is olyan volt, hogy kiki magának vindicálhatta a győzelmet.

S ha ezek után azon teendőket tekintjük sorra, melyeket hazai u. n. kultúregyesületeink zászlóikon hirdetnek, a chaos csak nagyobb lesz. Leghatalmasabb kultúregyesületeink egyike, az Emke, feladatai közé még a földhitel szervezését is felvette, a Felvidéki Közművelődési egyesület kisdévidők felállítását által kívánja a sikert elérni, a Toldi, Csokonai stb. körök inkább vidéki irodalmi központok kívánnak lenni.

A kérdés ily sokoldalú felfogása mellett is két áramlat különböztethető meg. Az egyik, mely eredetét Szathmárynak az eloláhosodott hunyadmegyei magyarság visszahódítása iránt indított mozgalmától számíthatja, azon hazafias törekvésben nyilvánul, hogy a magyarság veszélyeztetett pozíciót vissza kell hódítanunk, természetesen oly polgártól vidékeken birhat létjoggal, hol a magyarság (és valjulk meg ezáltal nem egyszer a magyar állam eszme is) veszélyeztetve, vagy legalább oly kisebbségben van, hogy a magyar nemzeti eszmét méltón nem bírja képviselni.

Ezen speciális magyar és csakis Magyarországon érthető áramlat mellett találunk egy másikat is, mely céljai tekintetében kedvező körülmények folytán magasabb irányú törekvéseket foglalhatott össze, melynél a magyarság és a kultúra immár egytűvé foglalt tényezők gyanánt szerepelnek. Ilyenek az egyes irodalmi körök, ilyenek legalább részben a szingyálmóti stb. egyesületek.

Midőn ezeket ilyen részletesen felsorolnánk, azon feltett kérdésre akarok megfelelni, hogy a bácskai kultúregyesület melyik irányban volna érvényesítendő, a bácskai létesítendő közművelődési egyesület programjának főpontja miben állhatna? Talán következetlenségnek tűnik fel, de előbb akarom e kérdésre nézve elmondani nézetemet, mielőtt magáról az egyesületi mozgalmról érdemileg szólnék.

Hogy a magyarság Bácskában veszélyeztetve nincs, hogy a magyar nyelv napról-napra jobban terjed, azzal mindenki tisztában van, és ami talán még ennél is örvendetesebb, a magyar nemzeti eszme még jobban. Erdekes adatokat tudnék felsorolni arról, hogy hány ember vallotta magát magyar anyanyelvűnek 1890-ben, ki még 1880-ban német vagy dalmát volt, és mondok esetet arra is, hogy annya még gyermekével szót sem válthatott, mert ő csak németül tud, gyermekét pedig a magyarságra taníttatja. Egy középbácskai német község ügye nem régen az országos lapokban is megbeszélés tárgyát képezte, mely község magyar iskolát akart állítani. Ha eltekintünk a hetvenes évek végén keletkezett, most azonban már szűnőfélben levő bunyevác mozgalomtól, a magyarság és a nemzeti eszme terjedése oly uton van, hogy ez külön egyesületi mozgalmat alig tesz szükségessé.

Ami közművelődési mozgalmunk számára tehát legnagyobbért (mert lehet, hogy egyes esetekben az előbbi is indokolt lesz) a kérdés magasabb fogalma maradna meg, s ha nem esalódom, az előttem e lapok hasábjain cikkezett urak is így fogták fel a kérdést. Csakhogy, legalább azok, kik e merész kérdésekkel is álltak elő, — speciális térre vitték a mozgalmat, megengedem én is, hogy a történelmi társulat a nagy közönség közönyében részesül, de nagyon azon sem esdalokozom, hogy ez így van. Igaz, hogy nincsen lélekemelőbb mint az ősök emlékeit kutatni, reá mutatni egy omladéka, mely világrémítő események színhelye volt, csak hogy ez soha sem lesz az igen nagy közönség. A mi reális korunkban ezen kérdések sohasem fognak már csak azért is általánosabb érdekek birni, mert oly előismereteket tételeznek fel, melyek a nagy közönségben aligha találhatók fel, és mert azok a mi kulturkérdéseink legalább illetékes bajnokait, hölgyeinket, csak kisebb mértékben fogják érdekelni. S ha hozzá teszem még azt is, hogy olyan bevándorlókból alakult testület, mint Bács Bodrogh megye, hol ha van is rom, nem a mi őseinkről fenmaradt rom, sokkal kisebb mértékben adhat lelkesedésre alapot, megvélem magyarázhatni azon mindamellett sajnálatos közönyt, melylyel a történelmi társulat küzd, örömmel hajlom meg azon tevékenység előtt, melyet azon kis lelkes csapat, mely zászlóját lobogtatja, kifejt, én azonban sokkal is tudományosabb jellegűnek tekintem a mozgalmat, sem hogy az általános közművelődési akció alapjául szolgálhatna. Azon magasztos eszme, melynek a történelmi társulat terjesztője, lehet nagy, hatalmas eszme, a közművelődési törekvések jegecedésének alapjául azonban nem szolgálhat.

(Vége köv.)

A zombori városi könyvtár.

I. Keletkezés.

1857—1860.

Sok város van hazánkban, mely nagy örömmel

mondaná Zombor városi könyvtárát sajátjának, de igen kevés, mely távolról is hasonló saját könyvtárnak örvendhetne, mi magunk pedig alig vesszük észre, mily kincsessel birunk, sőt sokan léteznék közöttünk, kik alig tudják, hogy könyvtára van a városnak.

Az ily könyvtárak létesítése nagy feladat, és gyűjtése hosszú időt kíván, berendezése pedig ugy mint kezelése fáradságos munka, és nagyobb szakavatottságot igényel, azért méltán örülhetünk, hogy most már oly rendezett nagyobb könyvtárral birunk, mely ha szintén jelenleg még nem is felel meg mindenben, hogy nemcsak mulattató, de egyúttal hasznos intézet is lehessen, és így a könyvtárak valódi rendeltetésének megfelelően, de legjobb uton van azzá lenni.

Azonban tájékozhatás tekintetéből minkelette erősen behatóbban szólnánk, célirányosnak tartom a könyvtár keletkezését, úgy mikénti létesülését is megbeszélni. Könyvtárunk alapítójának mindenesetre néhai Bieliczky Károlyt kell elismernünk, ki a harmincas évek elején az akkori zombori királyi kincstári igazgatóságánál, mint gyakornok kezdette meg pályáját. Tanulmányai csekélyek voltak, akkori időben még érettség vizsgák sem voltak, és vármegyénk nagyon mostohán volt ellátva kello iskolákkal; ezen körülmény okozta, hogy Bieliczky nem haladhatott pályáján, mert előbb írnök, később csak irodatiszt lehetett, és ezzel fejezte is be pályáját, de minden viselt hivatalában, igen pontos, sőt egész a pedanteriái rendszertől egyéniség volt. Nyugdíjazása után a zombori takarékpénztárnál volt alkalmazva.

Szorgalmas hivataloskodása mellett, magán szenvedélyei is voltak, és az ugynevezett gyűjtőkhöz tartozott; szerette a kertet, zenét, és a könyveket. Rózsá és szőlőfajok gyűjteménye ismert volt az egész városban, mellette mint vonóhangszert játszó igen használatos egyéniség volt a zenészek körében, szabad óráit pedig olvasással töltötte, noha mindig jobban szerette a könyvek gyűjtését, mintsem azoknak tanulmányozását.

Igy mult az idő egész 1856 ik évig, ekkor véletlen egy bécsi felhívás jött kezébe, melyben egy bécsi egyesület keletkezése tétetik közzé, mely mint társulat, feladatának tűzte ki, közhasznú könyveknek olcsó ároni terjesztését.

Ennek olvasására azonnal megszülemlett Bieliczky elméjében a vágy, ezen jótéteményben Zombor lakóit is részesíteni, ezen okból 1856 ik évi december 16-án kérdést intézett a Bécsben székelő egyesület igazgatóságához, mely azonnal késznek is nyilatkozott a könyvek és nyomtatványok lektüldésére. 1857-ik évi február 18-án, június 30-án és szeptember 8-án közbefjött levelezések után a megállapodás is létre jött.

Ezen célból Bieliczky a városban egy társulatot alakított, melynek tagjai aláírás útján kötelezték magukat, díj fizetés mellett, a bécsi egyesülettel összeköttetésbe lépni, és az egylettől a felajánlott könyveket és nyomtatványokat a kiszabott olcsó áron megküzatni. Ezen társulatnak 1857-ik évi december 31-én már annyi aláírója volt, hogy a fizetett díjakból 408 frt 17 kr. folyt be, mely összeg az egylethez Bécsbe felküldtetvén, az egyesület nem is késett, a könyveket azonnal lektüldeni, és ezen könyvek képezik a mostani városi könyvtár kezdetét. A könyvek nyelve természetesen kizárólag német volt, tartalmuk nagyon vegyes, többnyire régibb német regények, francia fordítások és más mulattató művek voltak, de voltak közhasznú nyomtatványok is, sőt egy két classicus szerző is, áruk olcsó volt ugyan, de a kiadások annál silányabbak voltak.

A reá következő 1858 ik évben Bieliczky már egy városi könyvtár alakítását tűzte ki magának célul, mely maga önállólag válassza és kezelje könyveit, e végett tehát egy másik társulatot alakított és ez is gyorsan sikerült, mert 1858. évi december 31-én ezen társulatnak 2 frt 20 kr. díj fizetés mellett már 129 rendes, 25 havi fizetője és 8 felülfizető pártolója volt, ez által az összes jövedelem 482 frt 40 kr-ra emelkedett. 1859-ik évi december 31-én pedig a társulatnak már 180 rendes tagja és 25 havi díjizetője volt, a kiktől összesen 455 frt 50 kr. folyt be.

Ezen jövedelem ellenében a kiadás könyvekre, valamint más szükségletre és butorzatra volt 1858 ik évben 270 frt 8 1/2 kr. 1859 ik évben pedig 648 frt 94 kr., úgy hogy az év végével maradt a pénztárban még 128 frt 14 kr. készpénz. Az utóbbi év végével a beszerzett könyvek száma már 3139-re szaporodott; az 1857 és 58-ik évi beszerzett könyvek nyelve tisztán német volt, ellenben 1859-ik évben már számos magyar könyv is vásároltatott. Bieliczky minden beszerzésnél különös sulyt fektetett az olcsó árra, ezen okból a könyvtárunknál Bécsben, Pesten, valamint a külföldön is, nagyobb árleengedéseket eszközölt ki a társulat részére, mi mindenesetre hasznára vált az egyleti pénztárnak, de sokszor a könyvek belértékének rovására is történt.

Az egyesület 1859-ik évi január 2-án alakult meg, és első közgyűlését 1859-ik évi május 10-én tartotta. Alapszabályai 1859-ik évi március 14-én már elkészültek, és noha a városi hatóságnak be voltak mutatva, hatóságilag jóváhagyva, minthogy azt ki sem kérelmezte, nem lettek.

Az első évben Bieliczky a beérkező könyveket lakásán kezelte, de csak hamar észrevette annak lehetetlenségét, ezen okból közmegegyezéssel az egyesület 1859 ik évi május 10-én könyvtárát felajánlotta a város hatóságának mint városi könyvtár, kérvén egyszersmind a könyvtár elhelyezésére alkalmas helyiséget, a városi hatóság az ajánlatot 1859-ik évi november 5-én 2459 ik sz. a. határozatával el is fogadta, sőt már előbb augusztus 9-én értesítette az egyesületet, hogy a könyvtár részére a 4. szám alatti boltot jelezte ki, mely azon év november 1-én kiürítettvén, akkor a könyvtár rendelkezésére állandó, de egyszersmind szeptember 10-én arról is értesítette az egyesületet, hogy ezen intézkedés csak ideiglenes és a körülményektől függ, meddig hagyhatja a város a kérdéses helyiséget a könyvtár használatában.

Az 1860-ik év már a rendes helyiségben, a rendes körülmények között folyt le. A tagok száma nem csökkent, inkább növekedett, mert az év végével ismét 241 rendes tagja és 25 havi fizetője volt, utóbbiak a helyi katonai társulatból állottak. Befolyt összesen a tagdíjakból és egyéb jövedelemből 654 frt 72 1/2 kr., melynek ellenében a kiadás 579 frt 72 1/2 kr-ra emelkedett. Beszerzett összesen 385 könyv, úgy hogy a könyvek száma az év végével 3514-re szaporodott,

Megyei élet.

(Hangverseny. — Népközi tisztújítás. — Új pénzintézet. — Mükedvelői előadás.)

Ó-Becse, 1891. február hó 18.

Ritka műveltségben részesült közönségünk mult szombaton. Deszkasev Istvánt, a m. kir. operaház egyik jelesebb tagját hallgathatta.

Ugyanis a szerb dalegyet Deszkasevet felkérte közreműködésre, ki is azt készséggel elfogadván, lerándult. A műsorban három pontot töltött be ő és háromat a szerb dalegyet.

A műsort a vegyeskar kezdte meg, mely után Deszkasev lépett az emelvényre. Kileptekor élénk taps fogadta és eljénzés. Verdi „Aida” operájából énekelt egy áriát; kellemes csengésű, iskolázott hangja teljesen lekötötte a közönség figyelmét. A nagy élvezettel hallgatott ária után erős taps és újrázás hívta ki a művészt, ki ekkor egy szerb éji dalt énekelt el. A művész énekét Oszvald J. szerb karnagy kísérte zongorán.

Ezután a férfi kar énekelt. Majd ismét „Mignon” operából hallottunk egy áriát Deszkasevtől, még pedig magyar szöveggel. Volt is zajos újrázás, mire egy olasz szövegű opera részletet énekelt.

A férfikar „Koló”-ja után a „Guzle moje” szerb dalt énekelt nagy tetszés mellett, mely után többször felhangzott a zsvió! E darabot dongó karban a férfikar kísérte. Végül még egy szerb dalt énekelt s ezzel véget ért a műsor is.

A hangverseny tanc követte, s bár szép számú közönség hallgatta azt végig, táncoló pár igen kevés volt; a négyest csak 26 pár táncolta s már egy órákor a tánc megszűnt. Az est bevétele a 160 frtot meghaladja.

Egyik legjobb anyagi viszonyok közt levő egyeletünk a „magyar népkör” tartotta mult vasárnap évi tisztújító közgyűlést. Mint fontosabb határozatot feltehetjük, hogy a kör alapszabálya oda módosított, hogy az alakulás most véglegesen történik és nem két évenként, mint eddig volt. Könyvtár-gyáratásra ez évre 100 frtot szavazott meg. A választás eredménye a következő: elnök: Gortva Lázár, alelnök: Lázár József, gazda: Kellner Lázár, ügyész: Boromisz-Tivadar, pénztáros: Frenner Ferenc, könyvtáros: Sándor György, jegyző: Weber Miklós, — és 14 választmányi tag.

„Keresztény önszegélyő szövegetek” címmel egy új pénzintézet alakult Fonyó Pál plébános vezetése alatt, mely működését már a legközelebbi napokban megkezdte. Mintegy háromszáz egyen közel ezer részvényt irt alá. Az intézet igazgatója Fonyó Pál, aligazgatója dr. Szilágyi Ferenc ügyvéd. Helyiségek egyelőre a „Kath. olvasóegylet” egyik szobája leendő.

Az „ó-becsei polgári magyar dalkör” mükedvelői osztálya, mint értesültünk, a hajt folyamán két szini előadást fog rendezni. Egy népszínművet és egy vígjátékot hoznak színre. Közönségünk mindenkor nagy érdeklődést tanúsított az ily mükedvelői szini előadások iránt, mert még mindig kellemes estéket szerettek azok neki.

— 8. —

Törvénykezés.

Képviselő és ügyész. Többször említettük már lapunkban az Olay-Kéri szabadkai affiart, a melyből kifolyólag a két fél párbajt is vivott egymással s dr. Kéri szabadkai kir. ügyész át is helyeztetett. De Olay Lajos orsz. képviselő hivatali hatalommal való visszaélése miatt be is panasozta dr. Kéri Miklós kir. ügyészt. Dr. Ujházy Sándor közzaváló a följelentés félretételét kérte, mert ha az Olay Lajos beadványában foglaltak megfelelnek is a valóságnak, a hivatali hatalommal való visszaélés meg nem állapítható. A törvényszék azonban a vádhatóság indítványától eltérőleg elrendelte a vizsgálatot dr. Kéri ellen. Az Olay-Kéri ügyből kifolyólag tehát most bünvádi vizsgálat van folyamatban Olay Lajos ellen párviald és nyilvános becsületértés miatt, dr. Kéri ellen párviald és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

„Indok” vagy „ok”? A felsőbb bíróságok ítéleteiben egy idő óta sajátos nyelvtani háboru folyik. Egyes tanácsok valami régi könyvben fölfedezték, hogy újabb törvényeinkben az „indokolás” fogalma ott „megokolás” alakjában fordul elő, s ennek folytán nemcsak a régi szót élesztették föl, de az indokok helyett is okokat kezdtek használni. A jogi irodalomban ez az újítás sok szóra adott alkalmat s lapunkban is megfordult. Nyelvtudósaink is foglalkoztak vele. A kir. kuria II. tanácsa azonban állandóan ellene volt a „megokolásnak”, mely szintén magyar szó ugyan, de a motivumot (indító ok) nem fejezi s amellett a törvényben fekvő terminológiával is ellenkezik. Most a „Jogt. Közlöny” közöl ugyanazon kuriai tanácsból egy kimerítő indokolást a megokolás ellen. A rimaszombati trv.-szék ugyanis egy kisebb esetben „okokat” használt indokok helyett. Ezt a kir. tábla úgy hagyta, a kir. kuria II. tanácsa azonban egy kimerítő s itt csak egy-két vonásban ismertetett jogi, bölcséleti és nyelvészeti kitanítás alakjában megállapította a törvényes terminológiát. Az indoklás, mint halljuk, Csemegi Károly tanácselnök műve. Ki van benne fejte igen részletesen, hogy az „indokok” a törvény által auktoritativ módon vannak használva s a bírónak a törvény szavát helyesebben tetsző szóval helyettesíteni nem szabad. De ettől eltekintve az „okok” és „indokok” fogalma belső ellentétben áll s azokat a tudomány, különösen a tüzetességét követelő jogtudomány egybefoglalni meg nem engedi. Az ok filozófiai értelemben „az egybevett pozitív és negatív feltételeknek foglalója, az események (eventualitások) összessége, melyeknek megvalósulása az esemény kikerülhetlenül bekövetkezik.” Az okozatosság tárgya az érzéki világ jelenségeinek láncolata, a természeti erőknél egymásra hatása, tekintet nélkül arra, hogy ezen hatás akarattal bíró és gondolkodó lényről származik-e vagy nem. Ellenben az akarat cselekvőségének az okát, vagyis azt, ami az akaratot mozdulatlanágából fölveri és mozgásba hozza: motivumnak (indok) nevezzük s e fogalom nem szükségszerűséggel, hanem az akarat szabadságával jár, ami jogrendszerünk elmozdíthatlan sarkkövét képezi. Tekintve ezen lényeges nagy különbséget s azt, hogy a fogalom elhatározóbb mint a szó, a nyelvi pedig, ahol a fogalmat fölismeri, vagy maga alkot új szót, valamely

létező szót fogad el, ennélfogva a kir. kuria az „okok” kifejezést megváltoztatja s helyébe a fogalomnak ez idő szerint megfelelő „indokokat” alkalmazza.

Még mindig a szabadkai választás. Mamuzsich Ágoston szabadkai ügyvédet az utolsó szabadkai választáson elkövetett visszaélések miatt már egy ízben vád alá helyezte a szabadkai kir. törvényszék, a kir. tábla és a kir. kuria. Hogy, hogy nem, most újból a táblára került az ügy, még pedig ismét csak a vádhatározatról van még szó. A szabadkai törvényszék most már nem helyezte vád alá Mamuzsich Ágostont, a ki a szabadkai második kerületi választásnál több mint háromszáz ellenzéki polgárt akadályozott meg fegyveres erővel választási jogának gyakorlásában. A kir. tábla a napokban tárgyalta az ügyet, melynek tényállását és vizsgálati iratait Németh Péter táblai bíró ismertette az első büntető tanácsban. Sárkány József elnök hirdette ki a táblai határozatot, mely szerint a szabadkai kir. törvényszék végzését megváltoztatja a tábla s Mamuzsich Ágostont a btk. 178. szakaszába ütköző s e szerint is büntetendő választói jog megsértésének vétsége miatt vád alá helyezi. Az indoklás szerint kitűnik az iratokból, hogy Mamuzsich tudatos és önkényes erőszakot alkalmazott, és több szavazót választási jogának gyakorlásában fegyveres erővel megakadályozott. Ezt a választást a képviselőház 9 bíráló bizottsága is megsemmisítette, ami szintén arra mutat, hogy a választási elnök nem járt el törvényesen. A kir. tábla ellenben nem találta igazoltnak azt, hogy nem választókat is leszavaztatott az elnök és hogy a zárórát törvényellenesen tüzte ki. A Csajkás Mihály és Sándor Lukácsra vonatkozó megszüntetési indítványt a tábla érintetlenül hagyta, mert ezt csak a második tárgyaláskor vették az ügyhöz s akkor már elévült. (P. H.)

Körözés. Koczás Dénes súlyos testisértés büntetével vádolt, pozsony megyei, albaári születésű és illetőségű, 22 éves, róm. kath., szabóság, termete közép, arca tojásdad, szeme szürke, szemöldöke barna, orrszája rendes, fogai épek, haja barna, nyomozandó s feltalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészség útján a zombori kir. törvényszék fogházába szállítandó.

Körözés. Hercsek, helyesebben Hercsek Zsuzsa lopás büntetével vádolt pívnicai származású, ág. evang. vallású, hajadon, 19 éves, kicsiny természetű, kerek arcú, barna szemű, fekete szemöldökű, rendes orru, rendes száju, fekete haju, ép fogu, cseléd, nyomozandó s feltalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészség útján a zombori kir. törvényszék fogházába szállítandó.

Végtárgyalás. F. hó 28-án tárgyalja a zombori kir. törvényszék halált okozott súlyos testisértés büntetével vádolt Tuczakovics (macházi) Bálint haláloslegény büntügyét. Vádolt részére hivatalból dr. Alföldy Árpád ügyvéd neveztetett ki védőt.

Rendőri hírek. Szabadkán f. hó 15-én virradóra a piareteren fekvő Vermes-féle házban a Frank fűszerkereskedő által berben tartott bolthelyiségébe ismeretlen tettesek alkulesok segítségével behatoltak s onnan 85 frt készpénzt magukkal vittek. Az eset nagy feltűnést keltett városzerte.

Közgazdaság.

Marhabehozatal Szerbiából. A szomszéd Szerbiának igen tekintélyes piaca országunk a szarvasmarhát illetőleg. Megyénkbe is igen nagy a behozatal e tekintetben s alig van községünk, a hol nem ismernek eme szerbiai házi állatot. De mert Szerbiában jelenleg a szájsz. és körmőfájás el van terjedve, a földművelésügyi miniszter egy rendeletet bocsátott ki valamennyi törvényhatóságokhoz, intézkedvén e betegség behurcolása ellen. A rendelet a következő: Minthogy a szerb kormányhivatalos kimutatásai szerint a ragadós szájsz. és körmőfájás Szerbiában nagy mértékben elterjedt és ezen betegség Szerbiából érkezett állatokkal több ízben Magyarország területére is behurcoltatott; állatállományunk védelmére az 1888. évi VII. t. c. 5. §-a alapján a következőket rendelem: 1. Szerbiából csak oly kerődzők (szarvasmarha, juhok, kecskék és sertések) bocsátandók be a belépő állomásokon át, a melyek a ragadós szájsz. és körmőfájástól teljesen mentes községből származnak, és a melyeknek marhalevelein az állatok származási helyének községi előjárósága ezen körülményt igazolja. 2. Ezen igazolás teljes hitellessége a marhaleveleken az illetékes os. és kir. osztrák-magyar konzulátus láttamozása által bizonyítandó. 3. Oly szállítmányok, melyeknek marhalevelei az említett igazolást és láttamozást nem tartalmazzák, vagy amelyek a belépő állomásokon a ragadós szájsz. és körmőfájás jelenléte állapíthat meg, visszautasítandók. Jelen rendeletem f. évi február 16-án lép hatályba. Az ennek figyelmen kívül hagyásával behozott szerb kerődzők és sertések az 1888. évi VII. t. c. 155. §-a értelmében elkobzandók és ugyanazon t. c. 156. §-ban megjelölt célok javára értékesítendő, azon egyének pedig, kik jelen rendeletnek figyelmen kívül hagyásával kerődzőket és sertéseket behoznak Szerbiából, az idézett t. c. 152. §-ának a) pontja alapján, kihágás miatt 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ipar statisztika. A kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy az iparstatisztikai adatok gyűjtését a kereskedelmi- és iparkamarák, az iparhatóságok és ipartestületek által vezetett lajstromok, összeírások és feljegyzések alapján oly módon szervezi, hogy az iparosokat, a kereskedőket, azok szerzőmunkáit, a tanoncokat és gyakornokokat külön vétegi fel, és pedig külön a képesítéshez, külön az engedélyhez kötött iparágakat, ismét külön a gyárosokat és gyári munkásokat, azután a kereskedőket, és végre a többi iparágakat. Felhívja tehát a törvényhatóságokat, hogy haladéktalanul intézkedjenek, hogy a hozzájuk küldött kimutatásokba a segédek és tanoncok, ugy a kereskedésekben alkalmazott tanoncok létszáma lehetőleg az 1890. évi létszámmal megfelelőleg felvessék. A felvételek az iparhatóságok, illetőleg a hol ipartestületek vannak, ezek által teljesítendő, és pedig az iparhatóság, illetve ipartestületek, városok és községek szerint csoportosítva. Az önálló iparosok és kereskedők létszámát a kereskedelmi és iparkamarák, a gyárosok és gyári munkásszemélyzet felvételét az iparfelügyelők fogják eszközölni. Gyárnak tekintendő oly iparvállalat, mely vagy motor segélyvel dolgozik, vagy legalább 20 kézi szakmunkást foglalkoztat. — A képesítéshez kötött iparágakban alkalmazott

ezek között a magyar könyvek mennyisége már tetemes volt. Ezenfelül a társulat adományokban is részesült, így Demetrovics Judita a könyvtárt 128 darabbal szaporította.

1860-ik évi december 16-án tartott gyűlés alkalmával Hauke Béla városi tanácsnok elnököl, jelen voltak mint választmányi tagok: Berger Antal, Frey Ignác, Gerlinger Adolf, Gottlieb Márton, Juba Márton, Stein Mark. Továbbá Bieliczky Károly mint titkár és számoló, Nikolics Ignác ellenőr, Wagner Károly számvevő, Czillinger János pénzeszedő, végre Rezsnyóván Sándor egyleti tag.

Igy jött létre a most használatban levő városi könyvtár, mely kis gondnal és ápolással, de főleg kellő vezetés mellett, a jövőben díszre lép a városnak.

Grosschmid Gábor.

Anyakönyvi másodlatok.

Bizonyosra veszem, hogy e megye minden lelkésze — vallás különbség nélkül — azon kellemes (?) meglepetésben és edes örömben (?) részesült most a legközelebb lefolyt tanság végnapjaiban, — amelynek osztályosává tételtett e sorok igénytelen írója, kit közigazgatási uton fölkérték: hogy a több évről hiányzó anyakönyvi másodlatokat a megyei levéltárba leendő elfektetés céljából jun. hó 15-ig beküldeni sziveskedjek. — Gratulálok az urnak, — szölk magamhoz egész csendben! !

Nil novi sub sole! A fentilhez hasonló meglepetésben már a 60-as évek folyamában vala szerencsém részesültem. — Jó főnököm iránti tisztelet és szeretetből azonban akkor lemasoltam a hiányzó anyakönyveket . . . minden duzzogás nélkül. — Remunerációról pediglen szó sem volt. — szó sem lehetett, — mert hát az én öregem a templom egerével nagyon rokon sorsban részesült. — Jóságáról, de . . . szegénységéről ismeretes vala „Csese” bácsi.

Es ime most 25—30 év leforgása után . . . da capo al fine . . . recrudescunt antiqua vulnera . . . megintlen csak masoló géppé degradálnak . . . Amde hátam most sem borsódzik a munkától, mert — ugy gondolkozom én — aminek meg kell lenni, annak meg is kell történnie. — Ergo bonne mine au mauvais jeue, jó arcot vágok a kelletlen munkához. . .

Ugy látom azonban és talán optikai csalódásban nem szenvedek, hogy az anyakönyvi másodlatok „eddig” meg nem érdemelt *mostoha* elbánásban részesültek, minél fogva hosszabb vagy rövidebb idő lefolyása után szákszerűsé vált a hiányok pótlásának kényszermunkája.

Nos ezen *létszámolag* mostoha elbánás csak „eddig” létezett. Mert saját tapasztalásom és személyes meggyőződésem után jogosan vélem állítani: hogy a megyei levéltárnak az anyakönyvek másodlati őrizetére berendezett *külön* helyiségében ez *idő szerint* mintaszerű rend uralkodik; — a másodlatoknak beérkezések ideje szerinti elfektetése és elkönyvelése oly pontossággal történik, melynélfogva alig lehet, hogy jövőre ismétlődjen az eddighez hasonló eset.

E példás rend kiváló érdeme a megyei t. fő- és allevéltárnak uraknak, de bizonyára érdeme az e megye élén álló vezérferfiaknak is, kiknek éltető szelleme, éber figyelme kiterjed, kihát mindenre!

A jövőt illetőleg *ez oldalról* nyugodtak lehetünk, de . . . kérdi egyik másik: mit csinálnak az ez évi farsangi felhívással? . . . Barátom! . . . felelem . . . fogadja el jó szívvel e barátságos (?) meghívást . . . és lasson munkához. — Miért?

Az 1827. évi 23. t. c. I. §-a így szól: „Matriculae baptisatorum copulatorum et mortuorum absque cuiusvis religionis discrimine per respectivos animarum curatores deinceps in duplice exemplari conficiantur, cum fine autem cuius libet anni per legale testimonium concernentis iurisdictionis in uno exemplari recipiantur, et subscribantur taliterque Archivio respectivarum iurisdictionum interantur.” (E szavak értelme az, hogy a születési, esketési és halálzási anyakönyvi kivonatok egy példánya minden évben a hatósági levéltárba helyezendő el.)

Ezeknek a §-oknak mégis csak nagy erejük van! Az idézett §. intézkedése során kétségtelen, hogy a megye levéltárban az anyakönyvek minden másodlatának meg kell lenni, amennyiben pedig egyik-másik másodlat hiányoznék, ennek pótlásáról gondoskodni kell, hogy így a másodlatok hiánytalanul meglegyenek.

De ha már egyszer beküldtetek — min a lelkészek elismert lelkiismeretes pontossága folytán kételkedni nem lehet — ha már beküldtetek — vajjon most évek után jogosan követelhet-e azoknak újbóli lemasolása és betérjesztése?

Igazan van az ig. t. skeptikus urnak! Sőt ha per legale testimonium bebizonyítja, hogy a most követelt „N. X. X. évből tényleg betérjeszté, és Z. annak átvételét elismere”, ha ily elismerényt *felmutathat* — ez esetben nem kötelezhető ő a lemasolás farszto munkájára. De ha ő ily elismerényt — bármily oknál fogva is — felmutatni nem képes, akkor . . . kövesse példám . . . Morgolódjék minél halkabban, de fogjon a lemasoláshoz minél serényebben. Hogyan és mely okmány erejével hársítuk el magunktól a munkát — a mely okmány nem létezik, vagy mert — fájdalom — soha sem állítottott ki, vagy pedig mert — oh még nagyobb fájdalom — ily okmány gondosan meg nem őriztetett!

Az anyakönyvek másodlatinak konfekciója és betérjesztése elutasíthatlan kötelessége a *lelkészi hivatalnak*, — amelynek intézői, vezetői változhatnak ugyan, de maga a hivatal változhatlan. Ha pedig be nem bizonyítható, hogy az X-i lelkészi hivatal *már* betérjeszté az évi anyakönyvi másodlatokat, ennek betérjesztésére felhívható, és kötelezhető évek multával is . . . a hivatal.

Mintfogva azonban az anyakönyvek vezetése (1825. máj. 21. 13162. sz. kir. rend.) a megyei püspök főfelügyele alatt áll: (Nem egyedül a püspök felügyele alatt! Szerk.) illőnek és szükségesnek tartom, hogy a hiányok pótlására való felhívás a megyei püspök útján intéztessek, és amennyiben ez nem történt, kérjen maga a lelkész egyh. hatóságától utasítást.

De föltötte szükséges, hogy a közigazg. hatóság ezentúl évről évre állítson ki az átvételről „testimonium legale”-t, és hogy ez a plébániai levéltárban gondosan megőriztessek.

Ez az én véleményem!

L. M.

segédek és tanoncok létszámát az iparhatóságok, illetőleg ipartestületek az általuk vezetett lajstromok alapján veszik fel. Az engedélyhez kötött, valamint a nem képesítéshez, sem engedélyhez nem kötött egyéb iparágakban alkalmazott segédek és tanoncok létszáma az iparhatóságok által vezetett lajstromok alapján mutatódnak ki. A kereskedősegédek kimutatása mellőzendő, a kereskedelmi tanoncok, illetőleg gyakornokok létszáma azonban az iparhatóságok által a tanonclajstrom alapján felveendő. Az önálló kereskedők létszámát szintén a kereskedelmi és iparkamarák fogják kimutatni. A miniszter utasítja a törvényhatóságokat, hogy kellő eréllyel intézkedjenek, hogy az említett adatokat lelkiismeretesen és oly időben állítsák össze, hogy azokat a törvényhatóságok legkésőbb május elsejéig feltehetőleg.

Gabonaüzlet.

Február hó 19-én.

Változatlan irány és hangulat mellett a forgalom és hozatal némileg élénkült.

Áraink:

Buza	7.80—8.00
Zab	6.50—6.60
Tengeri	5.70—5.80
Arpa	6.00—6.20
Bab	6.00—6.50

Szerkesztői üzenetek.

U. F. és társainak Cs—a. Levelüket egész terjedelmében nem közölhetjük, mert a kérdés a nagy közönségre nézve sokkal esélyesebb jelentőségű, semmint oly hosszú lére ereszthetők az egész esetet. Meg aztán a kérdéses sorok inkább komikus hangulatnak voltak s nem is kellett volna olyan nagy jelentőséget tulajdonítani azoknak. Egyébként, a mint mult számunkból meggyőződhetek, már nyelbe ütöttük a dolgot.

Naptár. Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
20 Pént.	J. 5 sz. s., El.	Eukár	8 Tivadar
21 Szom.	Eleonora	Eleonora	9 Nicephor.
22 Vas.	D 2 Pét. székf. D Rem.	Pét.	10 F Tr. Char.
23 Hétfő	Románia sz. Szerén, Mikl.	11 Balázs vt.	
24 Kedd	Mátyás apost. Mátyás ap.	12 Meletius	

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

494. szám.
kig. 1891.

Árverési hirdetés.

Ada község tulajdonát képező, mintegy 1000 ööl részben nyár-, részben tűzifa 1891. évi február hó 23-án d. e. 9 órakor a Tisza mentén (egyenest a hajóra rakható helyen) ölenkénti 5 frt kikiáltási ár mellett készpénzfizetés ellenében el fog árvereztetni, melyre az árverezni szándékozók ezennel meghívottnak.

Ada, 1891. február hó 15.

Előljáróság.

200 szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Jankovác községben leköszönés folytán üresedésbe jött s 300 frt évi készpénz fizetéssel egybekötött községi irnoki állásnak választás útján leendő betöltésére pályázatot hirdetek és választási határidőül **f. évi február hó 28. napjának délelőtti 10 óráját tűzöm ki.** Felhívom pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat igazoló kérvényüket hozzám a választást megelőző napig benyújtsák.

Almás, 1891. évi február hó 14-én.

Bagó,
szolgabíró.

Hirdetés.

A veprováci róm. kath. plébánia gazdasági melléképületének s az udvar felőli kert-kerítésnek újja alakítása végett **f. évi március hó 7-én délelőtt 10 órakor** a plébánia-lakban árlejtés fog tartatni. Az érseki főhatóság által jóváhagyott tervrajz és költségzsámola, melyben a melléképületre 747 frt 43⁵ kr, s a kert-kerítésre 125 frt van felvéve, valamint a többi feltétel alulírtán megtekinthető.

Veprovác, 1891. évi február hó 16.

Krappenheim József,
r. k. lelkész.

2—1

Meghívó.

Az első vaskuti segélyszövetkezet összes részvényeseit tisztelettel meghívja az egyet igazgatósága a **február hó 26-án reggeli 10 órakor** megtartandó évi közgyűlésre. A gyűlés helye a vaskuti róm. kath. iskolaépület.

A közgyűlés tárgyát meghatározta a február 8-án megtartott igazgatósági gyűlés, és ugyan: 1. A közgyűlési elnök és jegyző választása. 2. Igazgatói és felügyelőbizottsági jelentés a lefolyt üzletéről. 3. A zárszámadási mérleg bemutatása és esetleg a fölmentés megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére, nemkülönben a tiszta jövedelem elosztása feletti intézkedés az alapszabályok 25. §-a értelmében. 4. Az igazgató, 12 tag igazgatósági és négy póttag, továbbá a három felügyelőbizottsági tag, valamint az igazgatósági tagokból 2 tag választása a cégjegyzéshez. 5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag megválasztása a részvényes tagok sorából. Tudomására adatik, hogy a kereskedelmi törvény 243. §. 2-ik pontjában követelt összes zárszámadási okmányok mai naptól fogva **8 napon át** a szövetkezet helyiségében megtekinthetők.

Kelt Vaskuton, 1891. évi február hó 12-én.

Az igazgatóság.

2—2

Zármérleg

az „Első vaskuti segélyszövetkezet”-től 1890. évi január hó 1-től december hó 31-ig.

V a g y o n	frt	kr	T e h e r	frt	kr
Készpénzben 1890. évi december hó végén	98	05	Részvénytőke számla	29880	25
Kötvényekben	608	33	Részvénytőke kamatszámja	1419	58
Butorok és felszerelések értéke 20%, levonása után a használatért	159	49	Betétek számlája a tőkésített kamatokkal	27195	60
			Alapítóke-számla	1220	05
			Tartalékalap-számla	662	85
			Tiszta nyeresmény 1187 részvény közt felosztva á 60 kr	712	20
	61090	54		61090	54

Pilger Nándor s. k.,
igazgató.

Raile Ferenc s. k.,
pénztárnok.

Szauter Gyula s. k.,
könyvelő.

A fő- és segédkönyvekkel összeegyeztetvén, összhangzónak és helyesnek találtatt.

Vaskuton, 1891. évi február hó 10-én.

Hirmann Antal s. k.,
fel. biz. tag.

Schäfer György s. k.,
fel. biz. tag.

Flach Antal s. k.,
fel. biz. tag.

Házeladás.

Topolya községében, a főtéren, a városháza mellett, bármily

üzletre

alkalmas házamat

örök áron szabad kézből eladom,

esetleg több egymásutáni évre bérbe is adom. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Kohut János

6-morovicai lakos.

Egy jó házból való fiu, ki a magyar és német nyelvet birja, mint **gyakornok** alkalmazást nyerhet **Hódsághon Müller Mihály** vas- és vegyeskereskedésében.

Zongora eladó.

Egy még teljesen jókarban levő

zongora

kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Tillinger Ferenc

Zomborban.

3—2

66. sz.
1891.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatinai tek. kir. járásbíróóság 877/1888. számú végzése által a torzsai takarékpénztár részvény-társaság végrehajtó javára Schmausz Ferenc torzsai lakos ellen 3000 frt tőke, ennek 1886. év január hó 18. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 120 frt perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1100 frt névértékű, néhai Schmausz János nevén álló 11 drb apatinai takarékpénztári részvények nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 446/1891. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Apatin községében leendő eszközzésére **1891. évi március hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő részvények vételára az 1881. évi LX. t. c. 103. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1891. évi február hó 15-én.

Olah János,
kir. bir. végrehajtó.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

1015. szám.

polg. 1891.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék részéről közhírré tetetik, hogy a dautovai 501. sz. tjkvben 783/3., 4907/6., 783/2., 3042., 4212. hr. Dautova község volt urb. telkesek és zsellérek nevén álló közös legelőre vonatkozólag a kir. törvényszék a felosztás megengedhetőségét tárgyzó kérdés eldöntésére szükükséges nyomozás megtétele végett dr. Bányai Miksa, kir. trvszéki bírót küldte ki és a nyomozásnak a helyszínén, Dautova községében leendő fogamatosítása végett határnapul **1891. évi március hó 7. napjának d. e. 9 óráját** tűzte ki, a mikorra a felosztani kért közös legelőre nézve jogosultak, ezen hirdetmény útján oly hozzáadással idéz-tennek, hogy az eljárás további folyamán személyenkénti idézés vagy értesítés elvárása nélkül, érdekeik képviseléséről gondoskodjanak.

Szabadkán, a kir. törvényszék mint urbéri bíróság-
nak 1891. évi január hó 20. napján tartott üléséből.

Kutasy,
jegyző.

Vasdényey,
elnök.

17176 sz.
tkvi. 1890.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az apatinai árvtár végrehajtónak Bachrach Viktor végrehajtást szenvedő elleni 640 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíróóság) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 2043. számú tjkvben A + alatt foglalt, Bachrach Viktor nevén álló, 2439 fnt becsértékű 6148—6150 hr. sz. 613. ö. i. számú ház és 564⁴/₁₀₀ ööl beltelekre, az árverést 1320 frt utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi március hó 7-ik napján délelőtti 10 órakor** ezen kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi december hó 19-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bír.

Hirdetmény.

Petrovoszellő községe (Bácsmegegyében) bérbeadja **folyo évi március hó 9-én d. e. 10 órakor** a községében, 3 egymásutáni évre, tulajdonát képező, ugyanott a főutcában létező s a mult évben a jelenkor kívánalmainak megfelelő módon újból épült nagyvendéglői épületét, vendégfogadói üzletre, az arra nézve legnagyobb ajánlatot teendőknak.

Felhívottnak a bérelni szándékozók, hogy a mon-
dott napon és helyen 100 frt bánatpénzzel ellátva, meg-
jelenni sziveskedjenek.

Kelt Petrovoszellőn, 1891. évi február hó 14-én.

Az előljáróság.